

Sosiaalinen tuki ja vastuu seksuaalirikoksesta tuomitun integroitumisessa yhteiskuntaan

Hilja Rappu

2020 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

**Sosiaalinen tuki ja vastuu seksuaalirikoksesta tuomitun
integroitumisessa yhteiskuntaan**

Hilja Rappu
Rikosseuraamusala, sosionomi
Opinnäytetyö
Joulukuu, 2020

Hilja Rappu

Sosiaalinen tuki ja vastuu seksuaalirikoksesta tuomitun integroitumisessa yhteiskuntaan

Vuosi

2020

Sivumäärä

40

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa katsaus Circles of Support and Accountability:n toiminnasta kansainvälisesti sekä tarkastella siitä saatuja tuloksia. Tutkimuksessa pyrittiin kartoittamaan eri maiden käytännöt seksuaalirikoksesta tuomituille tarkoitetun tuki ja vastuunkantomallin toteutuksessa. Tavoitteena oli saada koostettua katsaus CoSA-mallista, jota voidaan hyödyntää esimerkiksi vastaavanlaisen mallin pilotoinnissa Suomeen. Opinnäytetyön tilaajana oli HUS Oikeuspsykiatrian poliklinikka.

Opinnäytetyö toteutettiin kuvailevana kirjallisuuskatsauksena, jossa hyödynnettiin systemaattista tiedonhakua. Teoreettisessa viitekehyksessä keskiössä oli Good lives model (GLM) eli Hyvän elämän malli, Risk-need-responsivity ajattelu (RNR) sekä desistanssi eli rikollisuudesta irrottautuminen. Koko työn keskiössä oli Circles of Support and Accountability ja sen potentiaali laskea uusintarikollisuutta suojellen yhteiskuntaa sekä tarjoten samalla tukea rikoksenteijälle.

Tuloksissa nousi esiin CoSA:n monimuotoisuus ja sen erilaiset mahdollisuudet tarjota sosiaalista tukea seksuaalirikoksesta tuomituille, joilla uusimisriski on kohonnut. Mallia toteutetaan pääosin siviilissä, mutta sen aloittaminen on mahdollista jo vankila-aikana, jolloin se tarjoaa tukea ydinjäsenelle siirtymisessä ”porttien läpi” vapauteen. CoSA:n toiminta on laajennettavissa myös muista rikostyypeistä tuomituille, joilla on puutteelliset sosiaaliset verkostot ja tarvetta kokonaisvaltaiselle tuelle sekä kontrollille.

Johtopäätöksissä todettiin, että CoSA vähentää osallistuneiden ydinjäsenten sosiaalista eristäytyneisyyttä sekä yksinäisyyttä, millä on pienentävä vaikutus uusimisriskiin. Jatkotutkimusehdotuksina esitettiin pitempiaikaista ja suuremmalla otannalla tehtyä tutkimusta sekä mallin pilotointia Pohjoismaihin.

Asiasanat: seksuaalirikollisuus, sosiaalinen tuki, vastuullisuus

Hilja Rappu

Social support and accountability in the integration of sex offender into society

Year 2020

Pages

40

The purpose of this thesis was to produce a review of the Circles and Support and Accountability (CoSA) model's procedures internationally and examine its results. This study aimed to map the different policies using this support and accountability model in practice. The purpose was to compose a review of the CoSA model, to be used for example when piloting a similar model to Finland. The thesis was commissioned by HUS Forensic psychiatry clinic.

The thesis was carried out as a narrative literature review, utilizing a systematic data search. The theoretical framework focused on the Good lives model (GLM), Risk-need-responsivity (RNR) thinking and desistance. At the heart of the work was Circles of Support and Accountability, the model based on cooperation of a person convicted of a sex crime, volunteers and authorities, and its potential to reduce recidivism while protecting society and offering support to the offender.

The results highlighted the diversity of CoSA and its different possibilities to offer social support for a person convicted of sex crime and with elevated risk to reoffend. The model is mostly implemented outside prison, however it is possible to start the model during prison time where it can offer support for the core member passing "through the gate" to freedom. CoSA is extensible to offenders convicted of other types of crime as well, who have lacking social networks and a need for comprehensive support and control.

The conclusion from the review was that CoSA reduces social isolation and loneliness of those participating as core members, which has a diminishing effect on recidivism. Recommendations for further research were a longitudinal study with a bigger sample size, as well as piloting the model to Nordic countries.

Keywords: sex offending, social support, accountability

Sisälllys

1	Johdanto.....	6
2	Yhteiskunnalliset lähtökohdat	7
2.1	Seksuaalirikollisuus	7
2.2	Lakimuutos ehdonalaisen vapauden valvonnasta	8
2.3	Uusimisriski	8
2.4	Seksuaalirikoksesta tuomittujen kuntoutus	9
3	Teoreettinen viitekehys	10
3.1	Good lives model (GLM)	11
3.2	Risk-Need-Responsivity (RNR)	12
3.3	Desistanssi.....	13
4	Circles of Support and Accountability (CoSA)	14
5	Psykiatriset ongelmat, seksuaalirikollisuus ja CoSA	17
6	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset	18
7	Toteutus	18
7.1	Kirjallisuuskatsaus	18
7.2	Aineiston haku ja valinta	19
7.3	Aineiston arviointi.....	20
7.4	Aineiston analyysi	20
8	Tulokset	21
8.1	CoSA-mallin toimivuus tilastollisesti	21
8.2	CoSA:n vaikutus ydinjäsenen elämään	22
8.3	Onko malli kannattava?	23
8.4	CoSA-toiminta tarjoaa monimuotoista tukea.....	24
8.5	CoSA:n soveltaminen vankilakäyttöön	25
8.6	Muiden kohderyhmien hyötyminen CoSA:sta	26
9	Pohdinta	26
9.1	Eettisyys ja luotettavuus	27
9.2	Johtopäätökset	27
9.3	Jatkotutkimusehdotukset	28
	Kuviot	35
	Taulukot	35

1 Johdanto

Opinnäytetyö on kirjallisuuskatsaus seksuaalirikoksesta tuomittujen yhteiskuntaan integroitumista helpottavasta Circles of Support and Accountability -mallista. Tässä opinnäytetyössä mallista käytetään lyhenteitä CoSA sekä Circles. Tarkoituksena on tuottaa katsaus CoSA:n toiminnasta ja tuloksista eri maissa. Mallia hyödynnetään kohonneen uusimisriskin omaavien yksilöiden kohdalla ja tässä opinnäytetyössä pyritään avaamaan eri maiden käytäntöjä ja tuloksia mallin suhteen. Tavoitteena on saada muodostettua CoSA:sta hyödyllinen tietopaketti, jota voidaan hyödyntää esimerkiksi vastaavanlaisen mallin pilotoinnissa Suomeen. Työn tilaajana on HUS Oikeuspsykiatrian poliklinikka ja yhteyshenkilönä toimii Joni Liskola.

Seksuaalirikollisuus on ollut otsikoissa viime vuosina erityisesti lapsiin kohdistuvien rikosten osalta, kun jatkuvasti kehittyvä digiaika on näyttänyt pimeän puolensa verkossa tapahtuvien hyväksikäyttötapausten myötä. Se on nostattanut vihamielisyyttä kansalaisissa ja herättänyt keskustelua monen mielestä liian lyhyiden vankeusrangaistusten pituudesta. Seksuaalirikollisuus on aiheena niin tunteita nostattava, että uusien mediakohujen myötä ihmiset nousevat helposti ”lynkkaus”-mielentilaan. Tilanne on kuitenkin se, etteivät seksuaalirikoksesta tuomitut istu koko elämänsä vankilassa, vaan myös heillä on mahdollisuus päästä takaisin yhteiskuntaan. Se, miten tämä onnistutaan tekemään mahdollisimman turvallisesti sekä tuomitulle että muulle yhteiskunnalle, on haaste, johon kanadalaislähtöinen CoSA pyrkii vastaamaan.

Tässä opinnäytetyössä käydään läpi teoreettinen viitekehys CoSA:n ympärillä sekä seksuaalirikollisuus, uusintariski ja seksuaalirikollisten kuntoutus yleisesti. Työssä sivutaan myös uutta lakimuutosta korkean riskin seksuaali- ja väkivaltarikoksesta tuomittujen valvonnasta (400/2015, 70 §). Sen lisäksi mukaan on otettu myös mielenterveysnäkökulma, joka on oleellinen puhuttaessa rikollisuudesta sekä erityisesti seksuaalirikollisuudesta. Erilaiset psykiatriset häiriöt eivät ole harvinaisia tällä rikostyyppillä ja niillä on myös keskeinen osa Oikeuspsykiatrian poliklinikalla, jossa hoidetaan ja arvioidaan väkivalta- sekä seksuaalirikoksista tuomitutuja. Psykiatrisista häiriöistä kärsivillä, samoin kuin seksuaalirikoksesta tuomituilla on suhteellisen suuri riski joutua sosiaalisesti täysin eristäytyneeksi ja ulkopuoliseksi yhteiskunnasta. Tämä ajaa yksilöä kauemmas yhteiskunnan normeista ja käyttäytymismalleista eikä ainakaan vähennä uusintarikollisuutta, päinvastoin. Opinnäytetyössä käsitellään miten CoSA voisi olla hyödyksi myös näiden ihmisten kohdalla ja millaisia tuloksia tästä oli käytännössä saatu mm. Isossa-Britanniassa. Tulokset -osiossa käydään läpi aineistosta nousseita teemoja, jotka vastaavat opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin. Tutkimuskysymykset ovat miten CoSA on toiminut

eri maissa ja millaisia tuloksia on saatu. Lopussa käsitellään tutkimuksen eettistä puolta sekä esitetään johtopäätösten perusteella myös jatkotutkimusehdotuksia.

2 Yhteiskunnalliset lähtökohdat

Seuraavissa kappaleissa kuvataan opinnäytetyön yhteiskunnalliset lähtökohdat. Seksuaalirikollisuutta käsitellään yleisesti Suomen näkökulmasta ja siinä käydään lyhyesti läpi ilmiön olennaisimmat asiat. Tähän opinnäytetyöhön linkittyy myös lakimuutos ehdonalaisen valvonnasta, joka vaikuttaa seksuaali- ja väkivaltarikoksesta tuomittujen valvontaan. Seksuaalirikoksesta tuomittujen uusimisriskiä käydään myös läpi, sekä siihen vaikuttamaan pyrkiviä kuntoutustapoja.

2.1 Seksuaalirikollisuus

Vuonna 2018 Suomen vankiloissa istui noin 140 seksuaalirikoksesta tuomittua ihmistä (Rikosseuraamuslaitoksen tilastoja 2018). Seksuaalirikoksista annetut tuomiot voivat olla mitä tahansa sakosta enintään 12 vuoden vankeusrangaistukseen asti (Rikoslaki 39/1889). Suomen lain mukaan seksuaalirikoksiksi määritellään raiskaus, törkeä raiskaus, pakottaminen seksuaaliseen tekoon, seksuaalinen hyväksikäyttö, seksuaalinen ahdistelu, lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö, lapsen törkeä seksuaalinen hyväksikäyttö, törkeä lapsenraiskaus, seksikaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttö, seksuaalipalvelujen ostaminen nuorelta, lapsen houkuttelemine seksuaalisiin tarkoituksiin, sukupuolisiveellisyyttä loukkaavan lasta koskevan esityksen seuraaminen ja paritus (Rikoslaki 39/1889). Näistä myös monen rikoksen yritys on laitton.

Rikoksentorjuntaneuvoston tilastojen (2016) mukaan seksuaalirikoksen tekijänä on 98-99 prosentissa tapauksia mies ja uhrin ovat 90-96 prosentissa tapauksia naisia. Tekijä on useimmiten uhrille tuttu. Vain pieni osa raiskauksista tapahtuu täysin tuntemattoman ihmisen tekemänä ja seksuaalisen hyväksikäytön lapsiuhteista joka viidennettä oli hyväksikäytetty oman perheenjäsenen toimesta. Tekijät eroavat taustoiltaan paljon ja teon taustalla on usein hyvin erilaisia syitä. Seksuaalirikosten ennaltaehkäisy on haasteellista, sillä usein tekijä tulee viranomaisten tietoon vasta rikoksen tapahduttua. Näihin niin kutsuttuihin potentiaalisiin tekijöihin, joilla on lapsikohteista seksuaalista kiinnostusta, mutta jotka eivät ole vielä syyllistyneet rikokseen, olisi äärimmäisen tärkeää laittaa resursseja. Usein kuitenkin tekijä saa kuntoutusta vasta vankilassa tai yhdyskuntaseuraamustoimistossa, kun tuomio on jo tullut. Kuntoutusohjelmia kehitetään koko ajan ja niiden tarkoitus on vähentää uusintarikollisuutta sekä parantaa tuomitun elämänhallintaa.

2.2 Lakimuutos ehdonalaisen vapauden valvonnasta

Suomessa on huolestuttu puutteellisesta valvonnasta seksuaali- tai väkivaltarikoksesta tuomitujen palatessa vankilasta takaisin siviiliin. Ehdonalaiseen vapautuvilla vangeilla ei automaattisesti ole valvontaa, ellei tietyt yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta laissa (400/2015) määritetyt seikat täyty. Nämä seikat ovat aikaisemmin olleet vangin nuori ikä, ehdonalaisen pitkä koeaika (pidempi kuin vuosi), vanki itse pyytää tai vanki on sitoutunut noudattamaan lääkehoitoa (400/2015). Uutena lakimuutoksena 2019 tuli voimaan myös seuraavat ehdot valvontaan asettamisesta:

5) murhasta, taposta tai murhan yrityksestä tuomitun vangin riski syyllistyä uuteen väkivaltarikokseen arvioidaan korkeaksi; tai

6) väkivalta- tai seksuaalirikoksesta vankeusrangaistusta suorittavan ja aikaisemmin vastaavanlaisesta rikoksesta vankeusrangaistukseen tuomitun vangin riski syyllistyä uuteen väkivalta- tai seksuaalirikokseen arvioidaan korkeaksi. (400/2015, 70 §:n muutos astunut voimaan 01.09.2019.)

On siis huomattu, että valvonnalle on enemmän tarvetta, kun kyseessä on korkean uusintariskin omaavat henkilöt. Siinä missä ehdonalaisvalvontaa suorittavien rikosseuraamustyöntekijöiden panos on tärkeä, olisi kenties muiden maiden tavoin mahdollista laajentaa tuen ja kontrollin saaminen myös viranomaisverkoston ulkopuolelle. Ainakin tarve tälle Suomessa näyttäytyy uuden lakimuutoksen myötä olevan olemassa.

2.3 Uusimisriski

Seksuaalirikoksesta tuomittujen uusimisriski on mediassa luoduista kauhukuvista huolimatta pieni. Uusimman Suomessa tehdyn tutkimuksen mukaan (Laajasalo, Ellonen, Korkman, Pakkanen & Aaltonen 2020) lapseen kohdistuneesta seksuaalirikoksesta tuomituista uuteen seksuaalirikokseen syyllistyi vain 1 % tuomituista. Vertauskohtana tälle Tynin (2015) julkaisemassa tutkimuksessa kaikista 2007 vapautuneista vankeusvangeista uuteen rikokseen syyllistyi 49 % kolmen vuoden seuranta-ajalla. Huomioitavaa kuitenkin, että Laajasalon ym. (2020) tutkimuksessa oli mukana myös ehdollisen vankeustuomion saaneet ja Tyni (2015) tutki vankeusvankeja sekä yhdyskuntapalvelua saaneita. Laajasalon ym. tutkimuksessa oli 7 vuoden seuranta-aika ja tänä aikana muihin kuin seksuaalirikoksiin syyllistyi 34 % tutkituista. 95 % prosentilla tutkituista ei myöskään ollut aikaisempaa seksuaalirikostuomiota tutkimusta edeltäneeltä 5 vuodelta (Laajasalo ym. 2020). Aikaisemmin Suomessa tehdystä tutkimuksesta seksuaalirikoksesta tuomittujen uusimisriskiksi saatiin 5,6 %, kun seuranta-aika oli 9 vuotta

(Hinkkanen 2009). Hinkkasen tutkimuksessa oli kuitenkin mukana kaikista seksuaalirikoksista tuomitut, eikä erikseen lapsiin tai aikuisiin kohdistuneisiin rikoksiin syyllistyneet.

Seksuaalirikoksen uusimisriski on matala, mutta vaihtelee rikostyyppin mukaan. Yleisesti ottaen lapsiin kohdistuneita seksuaalirikoksia uusitaan harvemmin kuin aikuisiin kohdistuneita (Laajasalo ym. 2020) ja perheen sisäisiä hyväksikäyttör rikoksia uusitaan harvemmin kuin perheen ulkopuoliseen kohdistuneita rikoksia (Nurminen 2016). Laajasalon ym. tutkimuksessa lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä sisältävien materiaalien jakamisesta ja hallussapidosta tuomitut eivät uusineet seuranta-aikana ollenkaan, mikä poikkeaa Hinkkasen (2009) tutkimuksesta, jossa näitä rikoksia uusittiin seksuaalirikoksista eniten. Hinkkasen tutkimuksessa kävi myös ilmi, että seksuaalirikoksesta tuomittu tekee uusiessaan todennäköisesti samantyyppisen rikoksen. Raiskauksesta tuomittu uusii todennäköisemmin nimenomaan raiskauksen ja lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä tuomittu uusii todennäköisemmin lapseen kohdistuneen rikoksen (Hinkkanen 2009). Parituksesta tuomitut uusiessaan seksuaalirikoksen syyllistyivät pelkästään paritusrikoksiin (Hinkkanen 2009). Edelleen kuitenkin huomioitavaa, että kokonaisuudessaan uusimisprosentti on silti hyvin matala.

Rikosseuraamuslaitos pyrkii vaikuttamaan uusimisriskiin sellaisilla kuntoutusohjelmilla, jotka ovat tutkitusti toimivia uusimisriskin laskemisessa (Rikoksentorjunta 2020). Ohjelmilla pyritään vaikuttamaan rikosseuraamusasiakkaan yksilöllisiin riskitekijöihin ja sitä kautta uusimisriskiin (Tyni 2015, 74). Nämä riskitekijät ovat niin sanottuja dynaamisia eli muuttuvia riskitekijöitä, joihin myös viitataan termillä kriminogeeniset tekijät tai tarpeet (Ylpekkä 2020). Kriminogeenisiä tekijöitä ovat esimerkiksi rikosmyönteinen asenne ja ongelmat impulssikontrolissa (Ylpekkä 2020). Vaikka yleisesti uusimisriski seksuaalirikollisilla on matala, on kuitenkin yksittäisiä rikoksen tekijöitä, joilla riski syyllistyä uuteen rikokseen on korkea. Näiden kohonneen riskin henkilöiden kuntoutukseen panostaminen ja uusintarikollisuuden ehkäiseminen on tärkeää, sillä seksuaalirikos on teko, jolla on yksittäisenäkin erittäin vaurioittavat seuraukset uhrille sekä tämän läheisille.

2.4 Seksuaalirikoksesta tuomittujen kuntoutus

Seksuaalirikoksesta tuomittujen kuntoutus on kehittynyt vuosien varrella eteenpäin ja kuntoutusohjelmia ja hoitomuotoja päivitetään yleensä uusien tutkimustulosten mukaan. Kuntoutukseen osallistuminen on seksuaalirikoksesta tuomitulle Suomessa vapaaehtoista. Tällä hetkellä korkean ja keskisuuren riskin seksuaalirikollisille on käytössä kognitiivis-behavioraalinen kuntoutusohjelma STEP, jota pyöritetään Riihimäen vankilassa. Ohjelma on intensiivisyytensä vuoksi nimenomaan kohonneen riskin henkilöille ja siihen osallistuminen vaatii riittävän pitkän tuomion, jotta ohjelman saa suoritettua loppuun asti. STEP-ohjelma toteutetaan ryhmämuotoisena ja siinä on 87 istuntoa, kaiken kaikkiaan se kestää 7-8 kuukautta. STEP-ohjelma

on ollut käytössä vuodesta 2018 lähtien, jota ennen oli käytössä samantyylinen ohjelma STOP. (Rikosseuraamuslaitos 2020.)

Matalan riskin omaaville seksuaalirikokseen syyllistyneille on käytössä yksilömuotoinen toimintaohjelma Uusi Suunta, jota toteutetaan sekä vankiloissa, että yhdyskuntaseuraamustoimistoissa. Uusi Suunta perustuu ”Hyvän elämän malliin” (Good lives model), joka on voimavarakeskeinen kuntoutusmalli. Voimavarakeskeisyys kuntoutusmallissa on osoittautunut toimivaksi uusintarikollisuuden ehkäisyssä ja on siksi enenemissä määrin käytössä. Uusi Suunta on kehitetty vuonna 2014 ja se sopii käytettäväksi myös STEP-ohjelman lisänä. Ohjelma on kestoaltaan lyhyempi kuin STEP eikä se välttämättä vaadi rikosseuraamusasiakkuutta, sillä ohjelma sopii käytettäväksi myös ennaltaehkäisevänä apuna niille yksilöille, jotka ovat huolissaan omasta seksuaalirikosmyönteisestä ajattelustaan, mutta jotka eivät vielä ole syyllistyneet rikokseen. Tahoja, jotka tarjoavat Uusi Suunta-ohjelmaa Rikosseuraamuslaitoksen ulkopuolella, on kuitenkin vähän. (Haaste 2016.)

Seksuaalirikoksesta tuomittu voi myös hyötyä terapiasta, jota tarjoaa psykoterapeutti tai seksuaaliterapeutti. Suomessa toimii tällä hetkellä mm. SeriE-hanke, joka tarjoaa tukea ja terapiaa henkilöille, joilla on huoli omista lapsikohteisista seksuaalisista ajatuksistaan (Kriminaali-huollontukisäätiö). Terapian ja kuntoutusohjelmien lisäksi seksuaalirikoksen tekijöille on muutaman vuoden ajan ollut tarjolla myös lääkehoitoa. Se on kuitenkin edelleen Suomessa harvinaista ja hoitoon osallistuneita on ollut vähän (Kirsi 2020). Tässä opinnäytetyössä käsiteltävä Circles of Support and Accountability (CoSA) -malli ei ole kuntoutusohjelma eikä sen ole tarkoitus syrjäyttää tämänhetkisiä seksuaalirikoksesta tuomittujen kuntoutukseen käytettäviä ohjelmia. CoSA:n tarkoitus on auttaa rikoksesta tuomittuja palaamaan yhteiskuntaan ja elämään rikoksesta vapaata, hyvää elämää. Varsinaiset kuntoutusohjelmat ovat tärkeä työkalu uusintarikollisuuteen vaikuttamisessa ja niiden merkitystä ei voida sivuuttaa.

3 Teoreettinen viitekehys

Tässä luvussa käsitellään opinnäytetyön teoreettista viitekehystä, joka pohjautuu vahvasti Circles of Support and Accountability:n taustalla vaikuttaviin kuntoutusteorioihin ja -periaatteisiin. Voimavarakeskeinen ”Hyvän elämisen malli” (Good lives model) on vaikuttanut seksuaalirikollisille suunnatuissa kuntoutusohjelmissa jo pidemmän aikaa ja se on myös oleellisena taustateorian CoSA:n toiminnassa. Keskittyminen vahvuuksiin heikkouksien sijaan ja yksilöllisten voimavarojen vahvistaminen on tuottanut positiivisia vaikutuksia rikoksesta tuomittujen elämään ja tukenut rikoksettomassa elämässä eteenpäin. Voimavarakeskeisen teorian vastapainona on RNR-periaatteet (Risk-need-responsivity), jotka ohjaavat kuntoutuksen sitä eniten

tarvitseville yksilöille sellaisessa muodossa, mikä heille sopii. RNR on oleellinen osa CoSA:n toimintaa, sillä CoSA on nimenomaan kohonneen riskin henkilöille tarkoitettu kuntoutusmalli. Kuntoutusohjelmien ja mallien tarkoituksena on laskea uusimisriskiä sekä tukea desistanssia eli rikollisesta elämästä irtautumista. CoSA pyrkii tukemaan desistanssiprosessia tarjoamalla yhteisön tuen ja hyväksynnän, joilla on tärkeä rooli uuden rikoksettoman identiteetin muodostamisessa.

3.1 Good lives model (GLM)

Good Lives Model (GLM) eli ”Hyvän elämisen malli” on kuntoutusteoria, joka pohjautuu ajatukseseen siitä, että keskittymällä rikoksentekijän henkilökohtaisiin tavoitteisiin, kykyihin ja kiinnostuksen kohteisiin, parannetaan yksilön elämänlaatua ja ehkäistään uusintarikollisuutta. Jokaisella ihmisellä on oma käsitys hyvästä elämästä ja siitä, mitä se pitää sisällään. Näihin hyvän elämän osa-alueisiin keskitytään GLM-painotteisessa kuntoutuksessa ja pohditaan, mitkä asiat tekisivät kyseisen yksilön elämästä hyvää ja kuinka siihen päästäisiin. Ihminen saa nautintoa saavuttaessaan henkilökohtaisesti merkittäviä tavoitteita ja sitä kautta elämä tuntuu mielekkäältä, hyvältä elämältä. Taustalla on teoria siitä, ettei rikoksentekijän tarvitse tehdä rikoksia, jos hän saa elämänsä tuntumaan hyvältä muilla tavoin. Rikoksentekijä tavoittelee hyvää elämää yhtä lailla kuin muutkin ihmiset, mutta keinot vain ovat vääriä ja usein moraalisesti tuomittavia. (Ward & Fortune 2013.)

Hyvän elämän tavoiteltavat hyveet (primary goods) on jaoteltu 11 eri tarpeiksi, joihin kuuluu muun muassa työssä menestyminen, onnellisuus ja mielenrauha. Näitä tavoitteita kohti pyritään pääsemään toissijaisten tarpeiden (secondary goods) kautta. Esimerkiksi käymällä ahkerasti töissä pyrkäksään työssä menestymiseen. Nämä tarpeet voivat kuitenkin olla myös negatiivisia keinoja saavuttaa hyvän elämän tavoitteita. Työssä menestymiseen voi pyrkiä myös esimerkiksi huijaamalla. Rikoksentekijöillä näihin toissijaisiin tarpeisiin vaikuttavat krimiingeneettiset tekijät eli seikat, jotka vaikuttavat riskiin syyllistyä rikoksiin. Yksilö voi pyrkiä saavuttamaan yhteisöön kuulumista rikollisjengin kautta tai mielenrauhaa päihteiden käytön avulla. Ensisijainen tavoite voi siis olla hyvä, mutta siihen johtavat keinot vääriä. Tähän ajatukseseen pohjautuu GLM:n soveltaminen käytännössä; rikoksentekijällä on samanlaisia tavoitteita hyvän elämän suhteen kuin muillakin ihmisillä, mutta keinot ovat laittomia. Näihin laittomiin ja haitallisiin keinoihin tulee puuttua, ei itse tavoitteisiin. (Willis, Yates, Gannon & Ward 2012.)

CoSA huomio ydinjäsenen yksilölliset tavoitteet ja pyrkii auttamaan näiden saavuttamista rikoksettomien keinoin (Höing, Vogelvang & Bogaerts 2015). Hyvän elämän tavoitteen ollessa esimerkiksi yhteisöllisyys voivat CoSA-vapaaehtoiset auttaa ensinnäkin toimimalla ensimmäisenä hyväksyvänä yhteisönä siviiliin palatessa, mutta myös auttaa löytämään uusia yhteisöjä, joihin

kiinnittyä. GLM pohjautuu uudelleen näkökulmaan kuntoutuksessa, niin kutsuttuun positiiviseen kriminologiaan. Huomio pyritään kääntämään positiivisiin asioihin, jotka pitävät poissa rikollisuudesta, eikä negatiivisiin, jotka ajavat siihen. Rikollisen käyttäytymisen katsotaan johtuvan vääränlaisista keinoista ensisijaisten tarpeiden tavoittelussa, ensisijaisten ja toissijaisten tarpeiden välisestä ristiriidasta, ulkoisten ja sisäisten esteiden vaikutuksesta hyvän elämän mallin muokkaamiseen vaikeissa tilanteissa tai laajuuden puuttuminen siitä. (Laine 2011; Vilkas 2019.)

3.2 Risk-Need-Responsivity (RNR)

Risk-Need-Responsivity periaate on ollut jo pitkään hallitsevassa roolissa rikoksentekijöiden kuntoutuksessa. RNR-periaate nojaa kolmeen hyväksi havaittuun tapaan laskea uusimisriskiä. Ensimmäisenä sääntönä on, että kuntouttavat toimet tulee suunnata sellaisille yksilöille, joiden uusimisriski on kohonnut; kuntoutuksen tulee olla riskin mukaista (risk). Toiseksi kuntoutustoimien tulee kohdistua dynaamisiin riskitekijöihin eli kriminogeenisiin tarpeisiin, jotka ovat yhteydessä yksilön rikolliseen käyttäytymiseen (need) ja kolmanneksi, kuntoutuksen tulisi olla sellaista, että se soveltuu juuri kyseisen yksilön kykyihin, oppimistaitoihin ja muihin tarpeisiin (responsivity). (Ward & Fortune 2013.)

RNR-periaatteen mukaan toteutetut kuntoutusohjelmat ovat tutkitusti olleet tehokkaampia uusintarikollisuuden vähentämisessä, kuin ne, joissa tätä periaatetta ei ole huomioitu (Hanson, Bourgon, Helmus & Hodgson 2009). Suomessa RNR-periaatetta toteutetaan niin, että kuntouttavia ohjelmia tarjotaan uusimisriskin mukaisesti sellaisille rikoksentekijöille, joille ne soveltuvat. Mitä korkeampi uusimisriski, sitä intensiivisempää kuntoutusta. Sen lisäksi, että RNR-periaatteella toimimisen on todettu alentavan uusimisriskiä, on se myös taloudellisesti kannattavaa. Kuntoutuksen suuntaaminen sellaisille yksilöille, joille siitä on eniten hyötyä, säästää resursseja. Kaikille vangeille ei ole syytä tarjota intensiivistä ohjelmakuntoutusta. Siitä ei ole kaikille edes hyötyä, päinvastoin siitä voi joillekin olla jopa haittaa.

CoSA pyrkii nojaamaan RNR-periaatteisiin toiminnassaan. Käytännössä sitä toteutetaan kontrollin ja tuen mukauttamisella ydinjäsenen riskiin, krimogeenisiin tarpeisiin ja kykyihin sekä muihin tarpeisiin. Riski-tekijä otetaan huomioon jo ihan alkuvaiheessa, sillä koko toiminta on tarkoitettu nimenomaan keskisuuren tai suuren riskin henkilöille. Ne rikoksesta tuomitut, joilla uusimisriski on arvioitu matalaksi eivät saisi samanlaista hyötyä CoSA:an osallistumisesta eikä sitä heille siksi tarjota. Kriminogeenisiin tarpeisiin vaikuttaminen voi käytännön työskentelyssä olla esimerkiksi sosiaalisten taitojen parantamista, jolla voidaan auttaa uusien ihmisuhteiden muodostamista ja sitä kautta tukea kohti prososiaalista elämää. Ydinjäsenen muihin

tarpeisiin CoSA:a sovelletaan monellakin eri tavalla, riippuen siitä mitä kyseinen yksilö tarvitsee. Tapaamiskertojen määrä voidaan sovittaa sekä katsottuun uusimisriskiin että ydinjäsenen kokemaan tarpeeseen tiheimmistä tai väljemmistä tapaamisista. CoSA toiminnassa otetaan huomioon myös ydinjäsenen vastaanottavaisuus ja oppimistaidot (Höing, Vogelvang & Bogaerts 2015).

RNR-mallia on kritisoitu sen negatiivisesta näkökulmasta rikoksentekijöiden kuntoutukseen. Sen sijaan, että painotettaisiin yksilön vahvuuksia ja henkilökohtaisia arvoja, RNR keskittyy minimoimaan riskitekijöitä. Sillä on heikentävä vaikutus yksilön motivaatioon irtautua rikoksesta, kun painotuksena on dynaamiset riskitekijät ja valvonta eikä yksilön oma toimijuus ja kasvuprosessi. RNR-pohjaisten ohjelmien tavoitteena on nimenomaan uusimisriskin alentaminen. Painoarvoa sille, mikä yksilön mielestä olisi mielekästä elämää, ei niinkään anneta vaan sen oletetaan seuraavan rikollisuudesta irtautumisen myötä. Tätä riskitekijöihin painottuvaa näkökulmaa vastaamaan on kehitetty Good Lives Model, joka kiinnittää huomion yksilön arvojen ja vahvuuksien merkitykseen kuntoutuksessa. Vankien kuntoutuksessa täytyy ottaa huomioon molemmat näkökulmat; turvallisuus ja kuntoutus. Nämä eivät välttämättä ole esteenä toisilleen, jos ne toteutetaan oikein. (Ward & Fortune 2013.)

3.3 Desistanssi

Rikollisesta käyttäytymisestä irrottautuminen on prosessi, jota kutsutaan desistanssiksi. Desistanssia kuvataan prosessiksi, koska se ei ole suoraviivainen tie ulos rikollisesta elämästä, vaan kyse on monimutkaisemmasta matkasta, johon sisältyy myös retkahduksia. Prosessiin vaikuttavat sekä sisäiset, että ulkoiset tekijät. Sisäisiä tekijöitä ovat esimerkiksi kognitiiviset muutokset, hengellisyys, pelko ja sairastuminen. (Laws & Ward 2011, luku 1 & luku 5.)

Desistanssissa tärkeässä roolissa on uudenlaisen minäkuvan luominen. On olennaista rikollisesta elämästä irtautumisen kannalta, että yksilö luo itselleen uudenlaisen narratiivin eikä enää määrittele itseään rikollisena (Laws & Ward 2011, luku 5). Pelkästään yksilön tekemät muutokset eivät kuitenkaan riitä, jos yhteisö ei hyväksy tätä muutosta tai usko yksilön mahdollisuuksiin olla tasavertainen yhteiskunnan jäsen (Kitson-Boyce, Blagden, Winder & Dillon 2018). Rikollisesta minästä irrottautuminen vaatii ikään kuin uuden minän, joka käyttäytyy ja ajattelee eri tavalla ja johon muut ihmiset voivat luottaa. CoSA-verkosto auttaa tämän uuden identiteetin löytämisessä ja tukee desistanssiprosessia. Vapaaehtoisista koostuva ympyrä hyväksyy rikoksesta tuomitun ydinjäsenen osaksi yhteisöä ja auttaa löytämään uudenlaisia ruutiineja elämään kuten harrastuksia ja muita sosiaalisia tapahtumia. Vaikka desistanssi on isolta osin sisäinen prosessi, on myös ulkoisilla tekijöillä merkitystä. Esimerkiksi työpaikan saaminen on tärkeä tekijä vastuullisen elämän rakentamisessa ja sillä on myös yhteys desistanssin onnistumiseen (Laws & Ward 2011, luku 6). CoSA -vapaaehtoiset pyrkivät auttamaan

työpaikan löytämisessä sekä muissa arkisissa asioissa, joilla ydinjäsen voisi saada elämälleen uuden rikoksesta vapaan suunnan.

Desistanssi koostuu sisäisistä ja ulkoisista muutoksista, jotka vaihtelevat yksilöstä riippuen. Kyse on näiden tekijöiden vuorovaikutuksesta, jossa sekä sisäisillä, että ulkoisilla tekijöillä on merkitystä (Tyni 2015, 67). Yhtä yksittäistä tekijää, joka vaikuttaisi kaikilla rikollisuuteen, ei ole löydetty (Laws & Ward 2011, luku 5). Seksuaalirikoksesta tuomittujen desistanssiprosessiin vaikuttavat hyvin samanlaiset seikat kuin muistakin rikoksesta tuomituilla. Erilaisia kuntoutusohjelmia tehdään näihin seikkoihin perustuen ja ohjelmien on jopa todistettu olevan vaikuttavia, mutta miksi ohjelmat vaikuttavat, on yhä tutkijoillekin eräänlainen mysteeri (Laws & Ward 2011, luku 6).

4 Circles of Support and Accountability (CoSA)

Circles of Support and Accountability eli CoSA on seksuaalirikoksesta tuomitun ihmisen auttamiseksi kehitetty verkostotuki-malli, joka pohjautuu vapaaehtoisten tukihenkilöiden ja viranomaisten yhteistyöhön. Mallia toteutetaan tällä hetkellä Kanadassa, Yhdysvalloissa, Australiassa, Ison-Britanniassa, sekä muutamassa muussa Euroopan maassa (Höign, Vogelvang & Bogaerts 2017). Tässä opinnäytetyössä käytetään englanninkielistä nimeä mallista, sillä myös muut maat ovat toimineet näin ja saman termin käyttäminen tuntuu johdonmukaisemmalta. Lyhenteinä vaihtelevat CoSA ja Circles, joista CoSA:a käytetään eniten. Mallin nimestä on luotu suomenkielinen versio, joka on ”Tuen ja vastuun verkosto”, mutta tätä termiä ei käytetä tässä kirjallisuuskatsauksessa edellä mainittujen syitten takia.

CoSA lähti alun perin liikkeelle Kanadasta, jossa oltiin huolissaan vapautuvien korkeariskisten seksuaalirikollisten sopeutumisesta takaisin yhteiskuntaan tekemättä rikoksia. Oli vuosi 1994 ja yleinen ratkaisu yhteiskunnan turvaamiseksi oli pitää seksuaalirikolliset mahdollisimman pitkään vankilassa, koska keinoja auttaa siviilielämän sujumisessa ei ollut. Vankilahenkilökunnalla ei ollut mahdollisuutta vaikuttaa tuomitun elämään vapautumisen jälkeen ja koska seksuaalirikolliset istuivat usein koko tuomionsa vankilassa, ei heillä vapauduttuaan ollut myöskään ehdonalaisvalvonnan tukea. Tämä loi tarpeen siviilissä tapahtuvalle tukitoiminnalle, joka mahdollistaisi seksuaalirikoksesta tuomitun integroitumisen takaisin yhteiskunnan jäseneksi. Ensimmäinen tukiverkosto muodostettiin paikallisen hengellisen seurakunnan jäsenistä, joiden tehtävänä oli toimia sekä tukena, että kontrollina yhdelle seksuaalirikoksesta tuomitulle miehelle. He tukivat miestä siviilissä vankilatuomion jälkeen muun yhteisön reagoidessa todella vihamielisesti sekä pitivät huolta siitä, että muu yhteiskunta on turvassa, kun mies ei syyllisty uusiin rikoksiin. Ryhmän toiminta havaittiin niin toimivaksi kyseisen yksilön kohdalla, että sitä

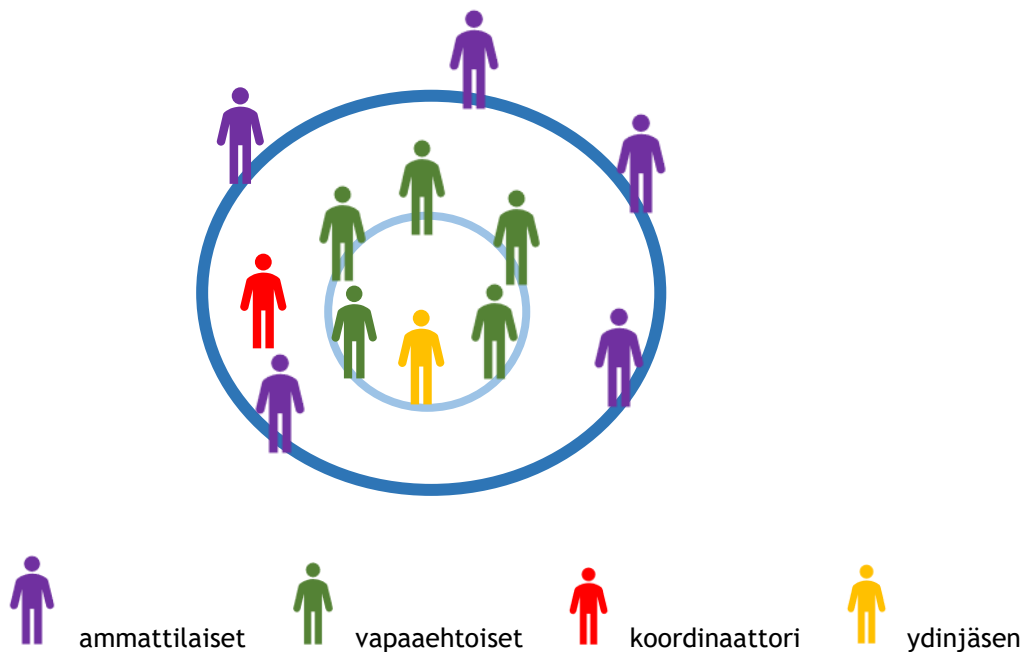
alettiin saman tien toteuttaa toimintamallina muillekin korkeariskisille seksuaalirikollisille. (CoSA Canada 2019; Clarke, Brown & Völm 2017.)

CoSA:n toimintaa ohjaa kaksi periaatetta, jotka toimivat myös toiminnan mottoina; ”no more victims” ja ”no one is disposable”. Näillä periaatteilla kuvataan CoSA:n tarkoitusta palvella uhreja ja yhteiskuntaa turvaamalla niitä sekä palvelemalla rikoksentekijän tarpeita yhteiskuntaan palaamisessa (Hannem 2011). Teoreettisena pohjana toimii positiivinen kriminologia, GLM sekä RNR. GLM ottaa huomioon rikoksentekijän henkilökohtaiset tavoitteet ja vapaaehtoisverkosto toimii apuna näiden tavoitteiden saavuttamisessa. Seksuaalirikoksesta tuomitun tavoitteet esimerkiksi sosiaalisista suhteista toteutuu jo osittain pelkästään vapaaehtoisuuden olemassaololla. Muita tavoitteita kohti kannustetaan ja tuetaan, niin, että henkilö voisi kokea elämänsä hyväksi syylistymättä uusiin seksuaalirikoksiin. RNR-ajattelu painottaa keskittymään yksilölliseen kuntoutukseen, rikoksentekijän henkilökohtaiset tarpeet, kyvyt ja ominaisuudet huomioon ottaen. Circles-verkosto toimii aina yksilöllisesti, huomioon ottaen edellä mainitut seikat. Toiminta mukautetaan ydinjäsenen tarpeisiin, kykyihin ja ominaisuuksiin esimerkiksi tapaamisten määrän ja tuen laadun suhteen. Joku voi kaivata enemmän apua uusien harrastusten löytämiseen ja joku toinen taas tarvitsee sosiaalisten suhteiden muodostamiseen tukea. Viranomaisten mukanaolo on myös mukautettu yksilön tarpeiden mukaan. Mikäli ilmenee riskikäyttäytymistä, lisätään tukea ja kontrollia, kun taas tasapainoisessa elämäntilanteessa tarvetta tukitoimille on vähemmän.

CoSA on tarkoitettu keskisuuren ja korkean riskin seksuaalirikollisille, jotka ovat itse motivoituneita muutokseen. Mukaan pääsy vaatii yhteistyökykyisyyttä, halua palata takaisin yhteiskunnan jäseneksi ja vastuunottoa. Sitoutuminen toimintaan on myös oleellinen osa verkostoon pääsemistä. Seksuaalirikosten uusimisen riskiä lisää oleellisesti sosiaalisten suhteiden puute sekä syrjäytyneisyys. CoSA pyrkii vaikuttamaan näihin riskitekijöihin olemalla osa seksuaalirikoksesta tuomitun sosiaalista verkostoa ja kannustamalla tätä luomaan positiivisia suhteita muihin ihmisiin. CoSA:n vapaaehtoiset voivat myös avustaa mm. asunnon etsimisessä tai uusien harrastuksien löytämisessä. (CoSA Canada 2019; Circles Europe 2019; Circles UK 2019.)

Verkoston toiminta perustuu ydinjäsenen (core member), sisäympyrän (inner circle) ja ulkoympyrän (outer circle) yhteistyöhön niin, että ydinjäsen saa verkostolta tuen sekä kontrollin (Kuvio 1). Ydinjäsen on toiminnan keskiössä ja verkosto rakentuu hänen ympärilleen kyseisen ihmisen tarpeiden mukaisesti. Ydinjäsenen ympärillä toimii sisäympyrä, johon kuuluu 3-6 koulutettua vapaaehtoista. Vapaaehtoiset ovat tarkkaan valittuja ja heidän osallistumisensa ympyrän toimintaan tapahtuu vapaaehtoisuutena heidän vapaa-ajallaan. Sisäympyrä tarjoaa tukea ydinjäsenelle viikoittaisissa tapaamisissa, joita voi olla yksilön tarpeen mukaan enemmän tai vähemmän. Sisäympyrän toimintaa valvoo ja tukee ulkoympyrä, joka muodostuu

viranomaisista sekä muista ammattilaisista. Ulkoympyrän rooli on olla tarjoamassa ammat-
tiapua, mikäli sellaiseen on tarve ja olla antamassa neuvoja sekä työnohjausta vapaaehtoi-
sille. Sisäympyrän ja ulkoympyrän yhteistyön tärkeimpiä ominaisuuksia on tiedonvaihto. Sisä-
ympyrä tiedottaa ulkoympyrälle, mikäli ydinjäsenen käyttäytymisessä tai puheissa ilmenee
riskitekijöitä uudelle rikokselle. Ulkoympyrä voi silloin toimia tarpeen mukaisesti esimerkiksi
lisäämällä valvontakäyntien määrää tai muita tukitoimia. (Höign, Vogelvang & Bogaerts 2017.)

Kuvio 1: Havainnekuva Circles-mallista mukailen Batesia ym. (2013). Tekijä Hilja Rappu

CoSA -mallia toteutetaan eri tahojen toimesta. Alkulähteillä Kanadassa sitä toteutettiin ensin uskonnollisen yhteisön toimesta ja nykyään toiminta pyörii itsenäisenä järjestönä, jota rahoittaa Kanadan rikosseuraamusvirasto (Hannem 2011). Isossa-Britanniassa Circles -toiminta on myös järjestön pyörittämään, kun taas Yhdysvalloissa CoSA -mallia toteutetaan rikosseuraamusviraston taholta (Bates ym. 2013; Duwe 2018). Uudessa-Seelannissa kuntoutuslaitos on ottanut CoSA:n osaksi toimintaansa ja Australiassa samoin, kun Alankomaissa mallia pyörittää rikosseuraamusvirasto (Rensburg 2012; Braden, Göbbels, Willis, Ward, Costeletos & Mollica 2012; Höing, Vogelvang & Bogaerts 2015).

Circles of Support and Accountability -mallia ei olla vielä sellaisenaan tuotu Suomeen, mutta sen pohjalta on alettu toteuttaa vastaaventyyppistä toimintaa, joka toimii nimellä Tuen ja

vastuun verkosto. Tässä mallissa ei kuitenkaan ole mukana vapaaehtoisia. Tuen ja vastuun verkostoa toteutetaan tällä hetkellä pilottina HUS:n Oikeuspsykiatrian poliklinikalla, jossa on potilaana korkean riskin seksuaalirikollisia.

5 Psykiatriset ongelmat, seksuaalirikollisuus ja CoSA

Seksuaalirikoksesta tuomittuja, joilla on myös hoitoa vaativia psykiatrisia ongelmia, hoidetaan Oikeuspsykiatrian poliklinikalla. Monet seksuaalirikoksesta tuomitut kärsivät vakavista mielenterveysongelmista. Psykiatriset häiriöt näyttäytyvät hyvin yleisenä niillä, joilla on diagnosoitu pedofilia (Raymond, Coleman, Ohlerking, Christenson & Miner 1999). Raymondin ym. tutkimuksessa (1999) jopa 94 % pedofilia diagnosoitujen saaneista oli elämänsä aikana kärsinyt myös jostain muusta psykiatrisesta häiriöstä pois lukien persoonallisuushäiriöt ja kehityshäiriöt. Kansainvälisessä tutkimuksessa seksuaalirikollisten psykiatrisista häiriöistä mm. 30-56 % oli diagnosoitu vakava masennus, 42-52 % kaksisuuntainen mielialahäiriö ja yleinen ahdistuneisuushäiriö 12 % (Kafka 2012). Sen lisäksi autismitilaa oli todettu 20 % (Kafka 2012).

Isossa-Britanniassa CoSA -mallia on hyödynnetty vakavista persoonallisuus- ja mielenterveys-häiriöistä kärsivien henkilöiden tukemisessa, joilla on tuomio seksuaali- tai väkivaltarikoksesta ja joilla katsotaan olevan kohonnut riski uusien rikosten tekemiseen (Ward & Attwel 2014). Toiminta aloitettiin hyväntekeväisyysjärjestön toimesta ja se pyöri hieman pienemmällä vapaaehtoisuudella kuin CoSA, sisältäen 3 vapaaehtoista tukihenkilöä per rikoksesta tuomittu. Osallistuneita oli pieni määrä, mutta heidän kokemuksensa tukimallista oli positiivinen ja antoi vahvistusta sille, että toimintaa kannattaa ainakin tutkia lisää. Wardin ja Attwelin tutkimukseen (2014) osallistuneet henkilöt kokivat vapaaehtoisten antaman tuen rohkaisevana ja se paransi heidän luottamustaan muihin ihmisiin. Se, että joku hyväksyi heidät teoistaan huolimatta, vähensi pelkoa tutustua uusiin ihmisiin ja muodostaa uusia ihmissuhteita. Tutkimuksessa mainittiin myös muita positiivisia vaikutuksia, joita toimintaan osallistuminen oli saanut aikaan. Näitä oli mm. muutosmotivaation parantuminen, vaikeiden tilanteiden hallinnan paraneminen ja omien ”sokeiden pisteiden” parempi ymmärtäminen. (Ward & Attwel 2014.)

Sosiaalinen eristäytyminen ja yksinäisyys ovat riskitekijöitä uusintarikollisuuden kannalta (Kitson-Boyce, Blagden, Winder & Dillon 2017) ja psykiatrisista häiriöistä kärsivillä eristäytyneisyys voi olla vielä syvempää kuin muilla rikoksesta tuomituilla. Yhteiskunnassa mielenterveys-häiriöt nähdään edelleen leimaavina, saati sitten, kun kyse on tämän lisäksi seksuaalirikostuomiosta. Se voi ajaa tuomion saaneen ja psykiatrisista ongelmista kärsivän todella etäälle muusta yhteiskunnasta eikä millään lailla ainakaan edistä takaisin yhteisöön integroitumista.

6 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa katsaus Circles of Support and Accountability:n toiminnasta kansainvälisesti sekä tarkastella siitä saatuja tuloksia. Tavoitteena oli saada koostettua hyödyllinen katsaus CoSA-mallista, jota voidaan hyödyntää esimerkiksi vastaavanlaisen mallin pilotoinnissa Suomeen.

Tutkimuskysymyksiä olivat:

1. Millaisia tuloksia Circles of Support and Accountability -mallin toimivuudesta on saatu?
 - Miten CoSA on vaikuttanut?
 - Kenelle se on toiminut?
2. Miten CoSA-mallia toteutetaan eri maissa?

7 Toteutus

Opinnäytetyö toteutettiin kuvailevana kirjallisuuskatsauksena. Tämä valikoitui aineistonkeruumenetelmäksi haastattelututkimuksen sijaan, sillä tämän vuoden COVID-19 epidemian vuoksi tutkimus olisi ollut monimutkaisempaa toteuttaa haastattelemalla. Kirjallisuuskatsaus on myös hyvä menetelmä kerätä tutkimustietoa laajamittaisesti ja kansainvälisesti.

7.1 Kirjallisuuskatsaus

Kirjallisuuskatsaus on tutkimusmenetelmä, jonka tarkoituksena on tutkia jo tehtyjä tutkimuksia ja rakentaa niistä uutta teoriaa tai arvioida jo olemassa olevaa teoriaa. Kirjallisuuskatsaus on myös tapa koota yhteen tietoa jostain spesifistä aiheesta sekä tarkastella kokonaiskuvaa kerättyjen tietojen perusteella. Niin kuin muissakin tutkimusmenetelmissä, myös kirjallisuuskatsauksessa tekijän omat aatteet ja ennako-oletukset eivät saa johdatella tutkimusta. Ol-lakseen objektiivisesti toteutettu kirjallisuuskatsaus, se täytyy olla tehty systemaattisesti ja tutkimusmetodia noudattaen. (Salminen 2011.)

Tämä opinnäytetyö toteutettiin kuvailevana kirjallisuuskatsauksena. Kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa pyritään kuvailemaan ja vertailemaan aikaisempaa tutkimusta sekä arvioimaan sen määrää ja laatua (Stolt, Axelin & Suhonen 2015, 9). Tarkoituksena on aineistoa analysoimalla luoda synteesi eli ”ymmärrystä lisäävä kokonaisuus” (Stolt, Axelin & Suhonen 2015, 30). Kirjallisuuskatsaus jaetaan yleisesti viiteen vaiheeseen, joita ovat: katsauksen tarkoituksen ja tutkimusongelman määrittely, kirjallisuushaku ja aineiston valinta, aineiston arviointi, aineiston analyysi ja synteesi sekä viimeisenä tulosten raportointi (Stolt, Axelin & Suhonen 2015, 23).

Opinnäytetyö toteutettiin kuvailevana kirjallisuuskatsauksena, jossa tiedonkeruu tehtiin systemaattisesti. Systemaattinen tiedonhakuprosessi mahdollistaa tutkimuksen toistamisen ja myös objektiivisen aineistovalinnan. Systemaattisessa tiedonhaussa tiedonhakuprosessi dokumentoidaan ja se tehdään suunnitelmallisesti (Systemaattinen tiedonhaku 2020). Tiedonhaku, arviointi, analysointi ja tulokset esitellään seuraavissa kappaleissa.

7.2 Aineiston haku ja valinta

Aineistohaku tehtiin systemaattisesti hakukoneista Sage Premier ja ProQuest. Kolmantena hakukoneena toimi Google Scholar, mutta sieltä löydetty aineisto oli päällekkäinen kahden aikaisemman hakukoneen aineiston kanssa, joten tämä jätettiin kokonaan pois. Hakusanoina oli ”circles of support and accountability” ja ”sex*” joita käytettiin yhtäaikaaisesti niin, että molempien hakusanojen täytyi esiintyä tekstissä. Hakukriteerinä oli, että artikkelien täytyy olla vertaisarvioituja, millä pyrittiin takaamaan, että teksti on laadukasta tietoa asiantuntijalähteestä. Muita hakukriteerejä olivat julkaisuajankohta, aineiston kieli, aineiston saatavuus verkossa sekä sen vastaavuus tutkimuskysymyksiin. Julkaisuajankohdaksi määriteltiin 2010 ja 2020 välillä julkaistut aineistot määrällisistä syistä sekä sen takaamiseksi, että tieto on mahdollisimman ajankohtaista. Aineiston kieli täytyi olla englanti, sillä suomenkielistä aineistoa ei ollut saatavilla ja muunkielisiin aineistoihin opinnäytetyön tekijällä ei riittänyt kielitaito. Yhtenä oleellisimpana kriteerinä oli tutkimuskysymyksiin vastaaminen ja se rajattiin niin, että aineiston täytyi vastata vähintään yhteen tutkimuskysymykseen. Aineisto täytyi myös olla saatavilla verkossa, jotta tekijällä oli niihin pääsy.

Sage Premier hakukoneella tuli hakusanoilla ”circles of support and accountability” AND ”sex*” kaikkiaan 63 tulosta, joista rajautui 9 lähempään tarkasteluun. Haussa ei käytetty sanaa ”sex offender”, sillä kaikissa lähteissä seksuaalirikoksesta tuomittuihin ei viitattu tällä sanalla ja siksi ei haluttu rajata pois näitä materiaaleja. Siitä syystä lyhennetty muoto ”sex*”, joka mahdollisti erilaisia termejä sisältävien lähteiden löytymisen esimerkiksi ”sexual abuser”. ProQuest hakukoneella käytettiin samoja hakusanoja ja tulokseksi tuli 68 tulosta, joista karsiutui otsikkotason karsinnalla 18. Sage Premierin ja ProQuestin tulosten päällekkäisyyksien karsinnan jälkeen jäljelle jäi yhteensä 19 artikkelia, joista rajauskriteerien perusteella lopulta valikoitui 13 opinnäytetyöhön. Tietokantahaun lisäksi manuaalisella haulla löytyi yksi artikkeli, jonka jälkeen kokonaisartikkelimäärä oli 14.

Hakukonetulokset	Sage Premier	ProQuest
Kaikki hakusanoilla löydettyt artikkelit	63	68
Otsikkokarsinnan jälkeen	9	18
Päällekkäisyyksien karsinnan jälkeen		19
Lopullinen määrä		13

Taulukko 1: Hakukonetulokset

7.3 Aineiston arviointi

Aineisto sisälsi laadullisia ja määrällisiä tutkimuksia, yhden kirjallisuuskatsauksen sekä kustannusanalyysin. Kaikki aineistona käytetyt artikkelit olivat vertaisarvioituja ja tutkimusten tuloksia oli arvosteltu myös kriittisestä näkökulmasta. Tutkimuksista yksi oli toteutettu satunnaiskontrollitutkimuksena (RCT). RCT:n katsotaan olevan kaikista luotettavin tapa saada tutkimustietoa (Stolt, Axelin & Suhonen 2015, 72). Tästä tutkimuksesta otettiin mukaan kaksi eri artikkelia, joissa käsiteltiin tätä samaa satunnaiskontrollitutkimusta. 14 artikkelin joukossa oli eri maissa tehtyjä tutkimuksia ja näistä sai näin hyvän yleiskuvan kansainvälisellä tasolla CoSA:n toiminnasta. Kuusi artikkelia oli Englannista, neljä Yhdysvalloista, yksi Australiasta, yksi Kanadasta, yksi Uudesta-Seelannista ja yksi Alankomaista.

Koska artikkelit ja tutkimukset ovat eri maista, ovat myös lainsäädäntö ja käytänteet eroavaisia toisistaan. Tämä seikka tiedostettiin jo prosessin alkuvaiheessa ja siitä nousi esiin myös toinen tutkimuskysymyksistä. Lainsäädännölliset seikat vaikuttavat muun muassa siihen, miten CoSA:a voidaan toteuttaa. Vaikka seksuaalirikollisuus voi näyttäytyä samanlaisena eri maissa, ei siitä annetut tuomiot ja seuraamukset ole samanlaisia maiden välillä.

7.4 Aineiston analyysi

Opinnäytetyön aineistosta tehtiin sisällönanalyysi, jossa aineistosta esiin nousseita teemoja jäseneltiin omiksi kappaleiksi ja näihin kappaleisiin kerättiin kaikista aineistosta olennaisina esiin nousseet asiat. Sisällönanalyysissä pyritään käsittelemään aineiston sisältöä sanallisesti (Hiltunen 2020). Sisällönanalyysin voi tehdä teorialähtöisesti tai aineistolähtöisesti (Hiltunen

2020). Tässä opinnäytetyössä valittiin teorialähtöinen lähestyminen analyysiin, koska käsitteistö ja teoriapohja oli jo tiedossa. Tämän mukaan tehtiin aineistosta luokittelu erilaisiin teemoihin. Teemat valittiin sen mukaan, miten ne vastasivat tutkimuskysymyksiin ja koko opinnäytetyön tarkoitukseen. Tärkeinä pidettiin CoSA:n tilastollista toimivuutta, CoSA:n kokonaisvaltaista vaikutusta, mallin kannattavuutta, sen soveltamismahdollisuuksia sekä sitä miten CoSA käytännössä toimii. Näiden teemojen alle kasattiin artikkeleista nousseet asiat ja pyrittiin saamaan vastaus tutkimuskysymyksiin.

Tutkimusaineisto oli moninainen siinä mielessä, että mukana oli erilaisia tutkimuksia niin laadullisista ja määrällisistä tutkimuksista kustannusanalyysiin. Uusintarikollisuutta on mielekästä tutkia määrällisenä tutkimuksena silloin, kun haetaan tilastollisia faktoja ja laadullisella tutkimuksella taas saadaan enemmän tietoa esimerkiksi uusintarikollisuuteen vaikuttavista tekijöistä. Kun tarkastellaan CoSA:n vaikuttavuutta, on vaikuttavuus uusintarikollisuuteen nimenomaan merkittävässä osassa. Vaikuttavuuden mittaaminen ei kuitenkaan ole yksinkertainen asia, sillä siihen vaikuttaa monet eri tekijät (Aistrich 2014). Esimerkiksi uusintarikollisuutta tutkiessa voidaan yrittää selvittää vaikuttaako jokin kuntoutusohjelma rikollisuuteen vähentävästi, jolloin täytyy määritellä mitkä tekijät ovat oletettuja vaikutuksia, joilla on merkitystä lopulliseen vaikuttavuuteen. Vaikutus ja vaikuttavuus eivät siis ole termeinä sama asia, vaan ensimmäinen käsittelee yksityiskohtaisempia muutoksia ja toinen taas laajempaa lopputulosta (Tyni 2015, 3).

8 Tulokset

Tässä osiossa kirjallisuuskatsauksen tulokset on jaoteltu aineistosta nousseisiin teemoihin. Näitä teemoja käsiteltiin useammassa artikkelissa ja ne ovat CoSA:n toimivuus, vaikutus, sen kannattavuus, monimuotoisuus ja sovellusmuodot.

8.1 CoSA-mallin toimivuus tilastollisesti

Tieteellisesti pitävää näyttöä CoSA:n vaikutuksesta uusintarikollisuuteen on vähän, sillä mallin toteuttaminen on edelleen varsin pienimuotoista ja tarvetta olisi pitkäaikaisemmalle tutkimukselle aiheen tiimoilta (Clarke, Brown & Völlm 2015). Duwen (2018) uusimman tutkimuksen tulokset olivat lupaavia ja niiden perusteella CoSA laski uuteen seksuaalirikokseen syyllistymisen riskiä 88 %. Tässä kirjallisuuskatsauksessa kaksi tutkimusartikkelista oli nimenomaan vaikuttavuutta tutkivia ja tulokset niiden osalta olivat suuntaa antavia. Satunnaiskontrollitutkimusten (RCT) katsotaan olevan luotettavimpia tapoja saada tutkimustuloksia, mutta ne herättävät aina myös eettisiä kysymyksiä tutkimuksen toteutuksesta (Duwe 2012). Ne vaativat kontrolliryhmän, jossa osallistujat olisivat olleet otollisia kandidaatteja myös itse tutkimuksen

kohteeksi. Kontrolliryhmän jäsenet jäävät silloin ilman mahdollista hyötyä, joka tutkimukseen osallistumisesta olisi voinut tulla eli tässä tapauksessa ilman Circles-vapaaehtoisten tukea. Satunnaiskontrollitutkimus on kuitenkin juuri siitä syystä luotettava tapa saada tietoa, koska tuloksiin ei vaikuta hämäävästi esimerkiksi tutkittavien oma motivaatio muutokseen.

Amerikkalaisessa satunnaiskontrollitutkimuksessa (Duwe 2012) mitattiin uusintarikollisuutta jaoteltuina eri luokkiin; pidätys, uusi tuomio, uusi vankeustuomio, ehdonalaisen rikkomisen ja siitä seuraava vankeus sekä vankeus joko uuden rikoksen tai ehdonalaisen rikkomisen takia. Näiden jaottelu erikseen uusintarikollisuutta tutkiessa on oleellista, sillä kaikissa rikkomuksissa ei ole kyse rikollisesta toiminnasta, esimerkkinä alkoholin käyttö. CoSA:an osallistuneiden ja kontrolliryhmän välillä oli eroa kaikissa näissä luokissa ja jokaisessa luokassa uusintarikollisuus oli CoSA:an osallistuneilla vähäisempää. Tutkimuksen lopullisissa tuloksissa seksuaalirikoksen syyllistymisen riskiä oli laskettu 88 % (Duwe 2018). Duwen tutkimukseen otti osaa 50 ydinjäsentä ja 50 kontrolliryhmäläistä. Isossa-Britanniassa tehdyssä määrällisessä tutkimuksessa (Bates, Williams, Wilson & Wilson 2013) Circles toimintaan osallistuneiden uusintarikollisuus oli myös vähäisempää ja lievempää kuin kontrolliryhmän jäsenillä. Tuloksia uusintarikollisuuden vähenemisestä siis on, mutta esimerkiksi Bates ym. tutkimuksessa (2013) määrää ei pidetty tilastollisesti merkittävänä.

8.2 CoSA:n vaikutus ydinjäsenen elämään

CoSA:n vaikuttavuutta uusintarikollisuuteen tutkiessa on oleellista mitata uusia tuomioita ja ehdonalaisrikkkeitä, mutta yksilön kohdalla kyse on kuitenkin vielä monimuotoisemmasta vaikuttavuudesta. CoSA:an osallistuva saa yleensä toiminnasta irti paljon muutakin, kun vain rikoksettoman elämän. Näiden vaikutusten mittaaminen on kuitenkin haastavampaa kuin uusien vankilatuumioiden määrä tai pituus. Alankomaissa tehdyssä tutkimuksessa (Höing, Vogelvang & Bogaerts 2015) mitattiin CoSA:an osallistuneiden yksinäisyyttä, itsetuntoa, itsesäätelytaitoja, selviytymiskeinoja, yhteiskuntaan osallistumista ja sosiaalista verkostoa CoSA:n alussa, 6 kuukauden jälkeen ja 12 kuukauden jälkeen. Yksinäisyyden tunteella sekä muilla tässä mitattavilla tekijöillä on yhteys desistanssiin eli rikollisuudesta irtautumiseen (Höing, Vogelvang & Bogaerts 2015). Suurin osa tutkimukseen osallistuneista raportoi positiivisia muutoksia erityisesti tunteiden säätelykyvyssä, sisäisessä kontrollissa ja itsetunnon kehityksessä (Höing ym 2015). Isossa-Britanniassa tehdyssä tutkimuksessa (Bates, Williams, Wilson & Wilson 2013) ydinjäsenet raportoivat myös itsetunnon ja omanarvontunnon paranemisesta Circles-toimintaan osallistumisen myötä. Tärkeänä tekijänä on ollut vapaaehtoisten usko ydinjäseneseen ja hänen kykyihinsä, mikä on vahvistanut ydinjäsenen toimijuutta rikoksettomalla tiellä (Bates ym. 2013).

CoSA vapaaehtoiset koetaan myös eräänlaisina roolimalleina, jotka näyttävät esimerkkiä vastuullisena aikuisena olemisesta. Northcutt Bohmertin, Duwen ja Kroovand Hipplen tekemässä tutkimuksessa (2016) tuotiin esiin aikuisuuden puolia, jotka ydinjäsenet kokivat haastavana, mutta joissa vapaaehtoisilta saatiin tukea. Omasta taloudesta huolehtiminen on monelle haastavaa ja vapaaehtoiset ovat olleet tukena esimerkiksi laskujen maksamisessa tai työpaikan etsimisessä. CoSA:an osallistuminen mahdollisti ydinjäsenille myös uudenlaisten näkökulmien saamisen elämään. Vapaaehtoiset koostuvat tavallisista työssäkäyvistä ihmisistä, opiskelijoista tai eläkeläisistä, jotka elävät hyvin erilaista elämää kuin ydinjäsenet. Ydinjäsenet eivät välttämättä ole aikaisemmin viettäneet aikaa tällaisissa sosiaalisissa piireissä ja niin sanottu ”tavallinen elämä” voi olla hyvin vieras käsite. Positiivisen roolimallin saaminen elämään koettiin merkittävänä tekijänä amerikkalaisessa tutkimuksessa (Northcutt Bohmert ym. 2016) ja niille ydinjäsenille, joilla omat sosiaaliset ympyrät ovat koostuneet pääosin muista päihteidenkäyttäjistä ja rikosentekijöistä, voi positiiviset roolimallit vahvistavat omaa selviytymistä.

Sosiaalinen tuki, jota ydinjäsenet saavat CoSA:an osallistumisesta on monelle hyvin tärkeä tekijä rikoksettoman elämän ylläpitämisessä. Vaikka seksuaalirikoksesta tuomion saaneihin kohdistuu usein erilaisia valvonnallisia seuraamuksia ja viranomaisten seurantaa, ei ammattilaisten työ korvaa sosiaalisten suhteiden ja läheisten tarvetta. Sosiaalisen tuen saaminen ystävyyssuhteen kaltaiselta pohjalta on merkittävä tekijä, jonka nimenomaan vapaaehtoisuuteen perustuva toiminta mahdollistaa. Seksuaalirikoksesta tuomittujen sosiaaliset piirit voivat olla hyvin pienet tai jopa olemattomat ja myös uusien ihmissuhteiden luominen vaikeaa. Käytännössä se tarkoittaa sitä, ettei vaikean tilanteen tullen ole yhtään ihmistä, jolle soittaa tai jolta saada tukea. Yhdysvalloissa tehdyssä tutkimuksessa (Northcutt Bohmert, Duwe & Kroovand Hipple 2016) CoSA vapaaehtoisia kuvailtiin jopa perheeksi, joka auttaa aina tarvittaessa. CoSA vapaaehtoisten ei ole kuitenkaan tarkoitus korvata kokonaan ydinjäsenen sosiaalisia suhteita, vaan yhtenä päämääränä on löytää uusia sosiaalisia verkostoja esimerkiksi harrastusten parissa ja luoda pohjaa uudelle rikoksettomalle elämälle, jossa CoSA -toimintaa ei enää tarvita.

8.3 Onko malli kannattava?

Amerikkalaisessa vaikuttavuustutkimuksessa (Duwe 2012) oli mukana kustannusanalyysi, jossa laskettiin CoSA:n kannattavuutta puhtaasti numeroihin perustuen. CoSA:an osallistuneet tekivät seuranta-aikana vähemmän ja lievempiä rikoksia, kuin kontrolliryhmäläiset ja kun näiden kustannukset laskettiin, saatiin vertailukohtaa CoSA-malliin sijoitetulle rahamäärälle. Kustannusanalyysin perusteella CoSA oli kannattava, sillä se säästi yhteiskunnalta 11 716 dollaria yhtä osallistujaa kohden (Duwe 2012). Mukaan oli laskettu muun muassa vankilassa vietetyt päivät vapautumisen jälkeen sekä uudet rikostuomiot ja pelkästään vankilapäiviä CoSA:an

osallistuville kertyi 100 päivää vähemmän keskimääräisesti per osallistuja. Suomessa vuorokausi suljetussa vankilassa maksaa yhteiskunnalle 214 euroa (Rikosseuraamuslaitos 2019) jolloin sata päivää vähemmän vankeutta säästäisi 21 400 euroa yhtä osallistujaa kohden. Lukuja ei toki sellaisenaan voida siirtää Yhdysvalloista Suomeen, sillä kustannukset ovat myös erilaiset maiden välillä samoin kuin vankeusrangaistusten pituudet. On kuitenkin huomattava, että rikosten uusiminen on yhteiskunnalle kallista ja siksi resursseja olisi järkevää ohjata ennaltaehkäisevään työhön. Jokaisesta rikoksesta koituu kuluja aina poliisin ja oikeuslaitoksen kuluista varsinaisen rikosseuraamuksen kuluihin. Se, miten CoSA-malli vähentäisi näitä kuluja Suomessa, näkyisi todennäköisesti vasta mallin pilotointi- ja vaikuttavuustutkimusvaiheessa. Olennaista on, että sen täytyisi vähentää ja lieventää uusintarikollisuutta tuodakseen yhteiskunnalle säästöjä.

8.4 CoSA-toiminta tarjoaa monimuotoista tukea

CoSA:n yhtenä valttina on sen monimuotoisuus ja kokonaisvaltaisuus. Toiminnan kulmakiviksi on määritelty tuki (support) ja vastuunkanto (accountability) joten vapaaehtoisten toiminta lähtee pääsääntöisesti rakentumaan näiden kahden tarkoitusperän kautta; ydinjäsenen tukeminen ja ydinjäsenen vastuuttaminen teoistaan. Mitä toiminta sitten käytännössä on, jää vapaaehtoisten ja ydinjäsenen rakennettavaksi. Koska ydinjäsenet ovat rikostuomioistaan huolimatta erilaisia taustoiltaan, persooniltaan ja tarpeiltaan on myös jokainen ympyrä omanlaisensa. Joku tarvitsee tukea työhänsä ja joku toinen sosiaalisten suhteiden rakentamisessa, jollekin taas riittää pelkästään ajanviettäminen vapaaehtoisten kanssa ja sosiaalisen tuen saaminen keskusteluja käymällä.

Hannem (2011) kuvaa CoSA ympyrää perheenomaiseksi yhteisöksi, jossa voidaan saavuttaa luottamus ydinjäsenen ja vapaaehtoisten välille. Tämä luottamussuhde mahdollistaa asioista keskustelemisen avoimesti ja avun pyytämisen. Perheenomaista piirrettä vahvistaa myös tietyt tavat, kuten ydinjäsenen syntymäpäivien juhlinta vapaaehtoisten kanssa tai joululahjojen antaminen. Vapaaehtoiset ovat myös kutsuneet ydinjäsenen illalliselle kotiinsa ja ovat jakaneet arkipäiväisiä kuulumisia sekä asioita elämästään (Hannem 2011). CoSA:n tarjoama tuki on monimuotoista ja mahdollistaa toiminnan räätälöimisen yksilön tarpeiden mukaan. Yhdysvalloissa tehdyssä tutkimuksessa CoSA:n tarjoama sosiaalinen tuki oli jaettu tarkastelua varten kahteen kategoriaan, instrumentaalinen tuki ja ekspressiivinen tuki (Northcutt Bohmert, Duwe & Kroovand Hipple 2016). Instrumentaalinen tuki määriteltiin käytännön auttamiseksi, kuten asunnon etsiminen, kyyditseminen työhaastatteluun tai materiaalin lahjoittaminen. Ekspressiivinen tuki taas määriteltiin esimerkiksi ystävyyden, neuvojen ja henkisen tuen tarjoamiseksi (Northcutt Bohmert ym. 2016). Näitä molempia tuen muotoja raportoitiin toteutuneen, joskin instrumentaalista tukea hieman vähemmän.

Ajankäytöllisesti ympyröiden toiminta on myös hyvin yksilöllistä ja jotkut ydinjäsenet tapaa-
vat vapaaehtoisia viikoittain, jotkut päivittäin. Tuen tarve lähtee oleellisesti ydinjäsenestä
itsestään ja vapaaehtoiset mukautuvat omien mahdollisuuksiensa mukaan. Tuen määrä ei kui-
tenkaan tämänhetkisten tulosten mukaan korreloi suoraan vähäisempään uusintarikollisuu-
teen. Northcutt Bohmertin ym. tutkimuksen (2016) mukaan ne ydinjäsenet, joilla tuen määrä
oli suurta neljä kuudesta palasi takaisin vankilaan. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteivät
nämä yksilöt olisi hyötyneet CoSA:sta ja sen tarjoamasta tuesta vaan enemmänkin sitä, ettei
itsessään sosiaalinen tuki riitä päihdeongelman tai asunnottomuuden kaltaisten vaikeuksien
ylitsepääsemiseen.

8.5 CoSA:n soveltaminen vankilakäyttöön

CoSA alun perin oli tarkoitettu siviilissä toteutuvaksi tukiverkostoksi, jossa vapautunut vanki
otetaan yhteisön jäseneksi ja tuen sekä kontrollin kautta pyritään vähentämään riskitekijöitä
uuteen rikokseen. Tämä prosessi lähtee käyntiin yleensä vangin vapauduttua, mutta uutena
mallina on alettu soveltaa jo vankilassa alkavaa Circles -toimintaa. Minnesotassa Yhdysval-
loissa CoSA -vapaaehtoiset tapaavat ydinjäsenen ensimmäistä kertaa vankilassa, jossa tapaa-
misia pidetään muutama ja ydinjäsenen vapauduttua toimintaa jatketaan siviilissä (Duwe
2012).

Vankilasta siviiliin jatkuva tuki, jossa vapaaehtoiset ovat mukana saattamassa ydinjäsenen
”porteista ulos”, on todettu toimivaksi uusintarikollisuuden vähentämisessä (Duwe 2012).
Myös Isonsa-Britanniassa tällainen vankilaCoSA -malli on otettu käyttöön niin, että se alkaa
noin kolme kuukautta ennen ydinjäsenen vapautumista (Kitson-Boyce, Blagden, Winder & Dil-
lon 2018). Ydinjäsenet kokivat vankilasta vapautumisen helpommaksi vapaaehtoisten tuke-
mana, verrattuna siihen yksinäisyyteen ja päämäärättömyyteen mitä he olivat aikaisemmin
vapautuessaan kokeneet (Kitson-Boyce ym. 2018). Australiassa CoSA-mallia toteutetaan ni-
mellä SAAG (Support and Awareness Groups) ja toiminta aloitetaan jo vankilassaoloaikana
(Braden, Göbbels, Willis, Ward, Costeletos & Mollica 2012). Ominaislaatuista heidän toimin-
nassaan on kuitenkin se, että rikoksesta tuomitun verkostoympyrä pyritään muodostamaan hä-
nen omista läheisistään eikä ulkopuolisista vapaaehtoisista. Mikäli läheisiä ei ole, pyritään löy-
tämään tukea tarjoavat tahot muista paikallisista yhteisöistä esimerkiksi seurakunnasta (Bra-
den ym. 2012).

Vankilasta vapautuminen on eräänlainen elämänkriisi samalla tavalla kuin vankilaan joutumi-
nen ja vapautumisen ajanjakso on riskialtista aikaa. Riski tehdä uusia rikoksia tai kuolla päih-
teiden yliannostukseen on suurin heti vapautumisen jälkeen (Tamminen 2018). Tätä prosessia
voi helpottaa CoSA -vapaaehtoisten mukana olo, jolloin vapautunut vanki ei koe olevansa

täysin yksin ja vailla tukea. Tapaamiset vapaaehtoisten kanssa voivat myös auttaa rytmittämään uutta siviilielämää ja luomaan päivärytmiä uudessa elämäntilanteessa.

8.6 Muiden kohderyhmien hyötyminen CoSA:sta

Vaikka tämä opinnäytetyö on aihepiiriltään keskittynyt seksuaalirikollisuuteen ja CoSA:n mahdollisuuksiin toimia seksuaalirikoksesta tuomitun tukiverkostona yhteiskuntaan palatessa, on hyödyllistä pohtia myös CoSA:n sopivuutta muista rikoksista tuomituille. Mitään estettä mallin hyödyntämiselle laajemmassa mittakaavassa ei varsinaisesti ole ja tästä on myös käytännön näyttöä. Yhdysvalloissa, Vermontin osavaltiossa CoSA:an on voinut osallistua muutkin kuin seksuaalirikoksesta tuomitut, jolloin osallistumisen kriteerinä on ollut nimenomaan korkea uusimisriski (Fox 2015). Myös Duwen (2018) uusimmassa tutkimuksessa todettiin CoSA:an osallistumisen laskevan yleistä uusintarikollisuutta seksuaalirikollisuuden lisäksi. Mallin soveltaminen esimerkiksi korkean riskin väkivaltarikollisille voisi tarjota samanlaista hyötyä, kuin mitä tähän mennessä seksuaalirikoksesta tuomitut ovat tukimallista saaneet (Duwe 2018).

Seksuaalirikoksen tekijöille yhteiskuntaan palaaminen on vaikeaa nimenomaan stigman aiheuttaman häpeän takia, joka koetaan yhteisöstä eristävänä. Myös ei-seksuaalirikoksesta tuomitut raportoivat samanlaisista häpeän ja ulkopuolisuuden tuntemuksista (Fox 2015). CoSA:n vaikutukset ei-seksuaalirikoksesta tuomittujen elämään olivat hyvin samanlaisia, kuin aikaisemmissa tutkimuksissa esiin tulleet asiat. Myös ei-seksuaalirikoksesta tuomitut raportoivat yksinäisyyden tunteen vähenemisestä ja itsetunnon parantumisesta CoSA:an osallistumisen myötä (Fox 2015). He myös kokivat päässeensä paremmin yhteiskuntaan mukaan ja saaneensa positiivisemmän kuvan itsestään ja muista (Fox 2015). Työpaikan ja asunnon saaminen voi olla vaikeaa rikosrekisterimerkintöjen kanssa ja vielä hankalampaa jos kyseessä on seksuaalirikos. Nimenomaan seksuaalirikoksen tuoman leiman ja rikoksen vakavuuden vuoksi CoSA alun perin kehitettiin helpottamaan rikoksesta tuomitun integraatiota takaisin yhteiskuntaan. Samalla periaatteella mallia voisi siis hyödyntää myös muista rikosnimikkeistä tuomituille. CoSA ei myöskään rajaa osallistujista pois naisia, mutta yleisesti ottaen kaikki ydinjäsenet ovat miehiä, johtuen ylliedustetusta asemasta seksuaalirikostilastoissa.

9 Pohdinta

Pohdinta osiossa käsitellään tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus sekä johtopäätökset jatko-tutkimusehdotuksineen. Eettisyyttä ja luotettavuutta pohditaan hyvien tieteellisten käytäntöjen kautta ja johtopäätöksissä käsitellään tuloksista tehtyjä havaintoja teoriaan pohjaten. Lopuksi esitellään johtopäätösten pohjalta tehdyt jatkotutkimusehdotukset.

9.1 Eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyössä kuuluu noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä, joka on Suomessa tiedeyhteisöjen sopima käytäntö siitä, miten tutkimuksia kuuluu eettisesti ja luotettavasti tehdä (Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset 2020, 8). Hyvän tieteellisen käytännön noudattamatta jättäminen riskeeraa tutkimuksen luotettavuuden ja voi jopa mitätöidä koko tutkimuksen (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6). Siksi on tärkeää noudattaa näitä käytäntöjä, joihin kuuluu tutkimuksen tekeminen huolellisesti, suunnitelmallisesti, rehellisesti, avoimesti ja muita tutkijoita kunnioittaen (Ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöohjeiden eettiset suositukset 2020, 8). Tämä opinnäytetyö on tehty näitä käytäntöjä parhaimman mukaan noudattaen.

Opinnäytetyö on tehty suunnitelmallisesti ja sen tarkoituksena on ollut kerätä ja tuottaa mahdollisimman objektiivista tietoa. Tiedonhaku sekä muut prosessit on selitetty auki, jotta tutkimus on myös toistettavissa. Opinnäytetyötä tehdessä on pyritty huolellisesti noudattamaan hyviä tieteellisiä käytäntöjä mainitsemalla lainatut lähteet asianmukaisesti. Aineisto, jota opinnäytetyössä käytettiin ei sisältänyt arkaluontoisia tietoja ja siihen oli vapaa pääsy oppilaitoksen lisenssillä. Tutkimuksessa hyödynnetyt materiaalit ovat tehty julkisiksi, eikä niissä siis käsitelty esimerkiksi henkilötietoja tai muita yksilöä koskevia tunnistetietoja. Opinnäytetyössä ei ole ollut rahoitusta eikä sen tekemiseen tarvittu tutkimuslupaa tekotavasta johtuen.

9.2 Johtopäätökset

Tutkimusmateriaalista saatujen tulosten perusteella Circles of Support and Accountability on todettu eri maissa toimivaksi muodoksi integroida seksuaalirikollisia takaisin yhteiskuntaan. Mallin avulla on saatu vähennettyä ydinjäsenten kokemaa yksinäisyyttä ja eristäytyneisyyttä, millä on vaikutusta uusimisriskiin (Höing, Vogelvang & Bogaerts 2015). Olisi kiinnostavaa nähdä mallin pilotointi Pohjoismaissa, sillä sen käyttökelpoisuutta käytännössä on vaikea arvioida pelkästään eri maiden kokemuksen perusteella. Suomessa esimerkiksi on erilaiset lait ja käytännöt kuin Pohjois-Amerikassa tai vaikka Alankomaissa. Suomessa tuomittuja korkean riskin seksuaalirikollisia on pieni populaatio verrattuna Yhdysvaltoihin tai Isoon-Britanniaan missä haasteena on ollut saada riittävä määrä vapaaehtoisia mukaan CoSA:an. Vapaaehtoisia tarvitaan monta yhtä ydinjäsentä kohti, joten jos potentiaalisia ydinjäseniä on paljon, mutta ei riittävästi vapaaehtoisia, eivät kaikki pääse mukaan toimintaan. Tästä syystä myös luotettavia tutkimustuloksia ei olla vielä saatu riittävästi CoSA:n vaikuttavuudesta, sillä osallistujamäärät ovat olleet pieniä.

Tutkimuskysymyksenä olleet: ”Millaisia tuloksia Circles of Support and Accountability -mallin toimivuudesta on saatu?” ja ”Miten CoSA-mallia toteutetaan eri maissa?” saivat vastauksen aineistosta. Mallin toimivuutta käsiteltiin tilastollisen vaikuttavuuden sekä yksilön kokeman vaikuttavuuden kautta, joista molemmista saatiin tuloksia aineistosta. CoSA:n toteutusta käsiteltiin käytännön tasolla ja aineistossa tuli esiin mallin toteutuksesta huolehtiva taho, ydinjäsenten ja vapaaehtoisten rooli sekä toiminnan intensiivisyys ja monimuotoisuus. Good lives model -pohjaisen CoSA:n vahvuus näyttäytyi olevan sen voimavarakeskeisyys, joka vahvisti ydinjäsenten käsitystä itsestään arvokkaana ja hyväksyttynä ihmisenä. Voimavarakeskeinen tukeminen ei kuitenkaan poista kontrolli-aspektia, joka on oleellinen osa CoSA:n toimintaa vapaaehtoisten huolehtiessa, että mahdollisesti ilmenevään riskikäyttäytymiseen puututaan. Koska vapaaehtoiset toimivat paljon intensiivisemmin rikoksesta tuomitun kanssa kuin viranomaiset, on mahdollista, että he huomaavat riskikäyttäytymisen varhaisemmassa vaiheessa. Tämän toteutumiseksi on tietenkin tärkeää kouluttaa vapaaehtoiset hyvin, jotta varoitusmerkkeihin osataan reagoida.

Aikaisemmin mainittu lakimuutos (400/2015, 70 §) ehdonalaisen vapauden valvonnasta koskien korkean riskin seksuaali- tai väkivaltarikoksia on osoittanut, että on olemassa huoli riittävästä kontrollista näiden henkilöiden kohdalla. Muissa maissa CoSA toiminta on aloitettu nimenomaan tukemaan näitä korkean uusintariskin omaavia henkilöitä vankilasta vapautuessa ja lähtökohdat toiminnan toteuttamiselle ovat olleet hyvin samanlaisia. Toimisiko CoSA Suomessa näiden henkilöiden kohdalla on mahdotonta sanoa varmaksi. Tulokset muiden maiden suhteen ovat kuitenkin olleet positiivisia ja toimintaa on näissä maissa kehitetty eteenpäin. Suomessa on otettu mallia kanadalaisesta vankeinhoidosta aikaisemminkin, mm. nykyinen STEP-ohjelma on kanadalaisten William ja Lian Marshallin kehittämä (Rikosseuraamuslaitos 2020). Olisiko siis tulevaisuudessa mahdollista ottaa mallia vapaaehtoistoimintaan panostavasta kuntoutusmallista, joka sen lisäksi, että turvaisi yhteiskuntaa ja tukisi rikoksen tekijää, myös vähentäisi uusintarikollisuudesta aiheutuvia kuluja.

9.3 Jatkotutkimusehdotukset

Circles of Support and Accountability on osoittanut potentiaalinsa toimia seksuaalirikoksesta tuomittujen tukimuotona yhteiskuntaan palatessa. Mallin saaminen kiinteäksi osaksi yksittäisen maan tukiverkostoa vaatisi kuitenkin lisää luotettavaa tutkimusta mallin vaikuttavuudesta uusintarikollisuuteen. Useassa maassa toimintaa toteutetaan järjestöjen kautta ja tällainen toteuttajataho voisi kenties olla mahdollinen Suomessakin. Tälläkin hetkellä monia rikoksesta tuomituille tarkoitettuja tukitoimintoja pyörittää järjestöt. Mitä tulee jatkotutkimuksiin, tarvetta etenkin pitkäaikaiselle tutkimukselle isolla otannalla olisi. Pitkä seuranta-aika ja iso otanta ovat oleellisia tutkimuksen luotettavuuden kannalta. Muissa maissa tehtävää

tutkimusta voidaan hyödyntää mallin kehittämisessä, mutta todellisia tuloksia Suomen osalta saataisiin todennäköisesti vasta pilotointivaiheessa ja sen jälkeen. Pilotoimalla CoSA mallin Suomeen tai muihin Pohjoismaihin saataisiin kiinnostavia tuloksia siitä, miten CoSA vaikuttaisi pohjoisessa hyvinvointiyhteiskunnassa toteutettuna.

Lähteet

Painetut

Stolt, M., Axelin, M. & Suhonen, R. (toim.) 2015. Kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä. Turun yliopiston hoitotieteen laitoksen julkaisuja. Turku: Juvenes Print.

Tyni, S. 2015. Vankeinhoidon vaikuttavuus. Onko kuntoutukselle tilastollisia perusteita? Rikosseuraamuslaitoksen julkaisuja 1/2015.

Sähköiset

Aistrich, M. 2014. Kannattaako vaikuttavuutta yrittää mitata? Viitattu 24.11.2020.
<https://www.sitra.fi/artikkelit/kannattaako-vaikuttavuutta-yrittaa-mitata/>

Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. 2020. Arene.
http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?_t=1578480382

Attwell, P. & Ward, M. 2014. Evaluation of two community outreach forensic psychological services. *Journal of Forensic Practice*. 16(4). <http://dx.doi.org.nelli.laurea.fi/10.1108/JFP-04-2013-0027>

Bates, A., Williams, D., Wilson, C. & Wilson, R. J. 2013. Circles South East: The First 10 Years 2002-2012. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology* 2014, Vol. 58(7) 861 -885. <https://doi-org.nelli.laurea.fi/10.1177%2F0306624X13485362>

Braden, M., Göbbels, S., Willis, G.M., Ward, T., Costeletos, M. & Mollica, J. 2012. Creating Social Capital and Reducing Harm: Corrections Victoria Support and Awareness Groups. *Sexual Abuse in Australia and New Zealand*. 4(2). <https://search-proquest-com.nelli.laurea.fi/docview/1312676320?accountid=12003>

Circles Europe Association. 2019. Viitattu 1.12.2019. <http://www.circleseurope.eu>

Circles UK. 2019. Viitattu 1.12.2019. <https://www.circles-uk.org.uk>

- Clarke, M., Brown, S. & Völlm, B. 2017. Circles of Support and Accountability for Sex Offenders: A Systematic Review of Outcomes. Vol 29. Viitattu 1.11.2019. <https://journals-sagepub-com.nelli.laurea.fi/doi/pdf/10.1177/1079063215603691>
- CoSA Canada. 2019. Viitattu 5.11.2019. <http://cosacanada.com/>
- Duwe, G. 2012. Can Circles of Support and Accountability (COSA) Work in the United States? Preliminary Results From a Randomized Experiment in Minnesota. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*. 25(2) 143 -165. <https://journals-sagepub-com.nelli.laurea.fi/doi/full/10.1177/1079063212453942>
- Duwe, G. 2018. Can circles of support and accountability (CoSA) significantly reduce sexual recidivism? Results from a randomized controlled trial in Minnesota. *Journal of Experimental Criminology* 14(1) 463-484. <https://search-proquest-com.nelli.laurea.fi/central/docview/2015562175/57E51A45506649E7PQ/2?accountid=12003>
- Fox, K. 2015. Theorizing Community Integration as Desistance Promotion. *Criminal Justice and Behavior*. 42(1). <http://dx.doi.org.nelli.laurea.fi/10.1177/0093854814550028>
- Hannem, S. 2011. Experiences in Reconciling Risk Management and Restorative Justice: How Circles of Support and Accountability Work Restoratively in the Risk Society. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*. 57 (3). Viitattu 10.11.2019. <https://journals-sagepub-com.nelli.laurea.fi/doi/pdf/10.1177/0306624X11432538>
- Hanson, R. K., Bourgon, G., Helmus, L., & Hodgson, S. 2009. The principles of effective correctional treatment also apply to sexual offenders: A meta-analysis. *Criminal Justice and Behavior*, 36, 865-891. <https://journals-sagepub-com.nelli.laurea.fi/doi/pdf/10.1177/0093854809338545>
- Helsingin yliopiston kirjasto. 2020. Systemaattinen tiedonhaku: Systemaattinen tiedonhaku. Viitattu 24.11.2020. <https://libraryguides.helsinki.fi/c.php?g=666918>
- Hiltunen, L. 2020. Graduaineiston analysointi. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 24.11.2020. http://www.mit.jyu.fi/OPE/kurssit/Graduryhma/PDFt/aineiston_analysointi2.pdf
- Hinkkanen, V. 2009. Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö. Tutkimus rangaistuskäytännöstä ja seksuaalirikosten uusimisesta. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. Helsinki. <http://hdl.handle.net/10138/152523>

- Höing, M., Vogelvang, B. & Bogaerts, S. 2017. "I Am a Different Man Now"- Sex Offenders in Circles of Support and Accountability: A Prospective Study. Vol 61. Viitattu 1.11.2019. <https://journals-sagepub-com.nelli.laurea.fi/doi/pdf/10.1177/0306624X15612431>
- Kafka, M. 2012. Axis I Psychiatric Disorders, Paraphilic Sexual Offending and Implications for Pharmacological Treatment. *The Israel Journal of Psychiatry and Related sciences*. 49(4).
- Kirsi, K. 2020. Tuomitun seksuaalirikollisen epäillään käyttäneen lapsia uudelleen hyväkseen jo vankilassa - psykologi: Lääkehoidon edut on tuotava esiin. 27.08.2020. <https://yle.fi/uutiset/3-11486549>
- Kitson-Boyce R., Bladgen, N., Winder, B. & Dillon, G. 2018. A prison-model of CoSA: the potential to offer "through the gate" support and accountability. *The Journal of Sexual Aggression*. 24(3). <http://dx.doi.org.nelli.laurea.fi/10.1080/13552600.2018.1509575>
- Kitson-Boyce R., Bladgen, N., Winder, B. & Dillon, G. 2019. Supporting Desistance Through Ambiguous Practice: What Can Be Learned From the First Prison-Based Model of CoSA in England and Wales? *Journal of Forensic Psychology Research and Practice*. 19(2) <http://dx.doi.org.nelli.laurea.fi/10.1080/24732850.2019.1571362>
- Kitson-Boyce R., Bladgen, N., Winder, B. & Dillon, G. 2018. "This Time It's Different" Preparing for Release Through a Prison-Model of CoSA: A Phenomenological and Repertory Grid Analysis. *Sexual Abuse*. 31(8). <https://doi-org.nelli.laurea.fi/10.1177%2F1079063218775969>
- Kriminaalihuollontukisäätiö. SeriE-verkosto. Viitattu 16.11.2020. <https://www.krits.fi/saatio/verkotot/serie-verkosto/>
- Mononen, K. 2008. Rikollisuuteen vaikuttavia tekijöitä Haaste-lehden asiantuntijakeskustelussa. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto, yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos. Jyväskylä. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/38240/URN:NBN:fi:jyu-201207192105.pdf?sequence=1>
- Northcutt Bohmert, M., Duwe, G. & Kroovand Hipple, N. 2016. Evaluating Restorative Justice Circles of Support and Accountability: Can Social Support Overcome Structural Barriers. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*. 62(3). <http://dx.doi.org.nelli.laurea.fi/10.1177/0306624X16652627>
- Nurminen, N. 2016. Seksuaalirikollisten kuntoutus Suomessa. Haaste 2/2016. Viitattu 16.11.2020. <https://www.haaste.om.fi/fi/index/lehtiarkisto/haaste22016/seksuaalirikollistenkuntoutussuomessa.html>

Laajasalo, T., Ellonen, N., Korkman, J., Pakkanen, T. & Aaltonen, O. 2020. Low recidivism rates of child sex offenders in a Finnish 7-year follow-up. *Nordic Journal of Criminology*. 21(1) 103-111.

Laine, M. 2011. Positiivista kriminologiaa. *Haaste* 3/2011. Viitattu 8.12.2019. <https://www.haaste.om.fi/>

Laki yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta 2015/400. <https://www.finlex.fi>

Laws, D.R. & Ward, T. 2011. *Desistance from Sex Offending*. E-kirja. New York: The Guilford Press.

Raymond, N., Coleman, E., Ohlerking, F., Christenson G. A. & Miner, M. 1999. Psychiatric Comorbidity in Pedophilic Sex Offenders. *American Journal of Psychiatry*. 156(5).

Rensburg, J. 2012. The Dawn of Circles of Support and Accountability in New Zealand. *Sexual Abuse in Australia and New Zealand*. 4(2). <https://search-proquest-com.nelli.laurea.fi/docview/1312676445?accountid=12003>

Rikoksentorjuntaneuvosto. Uusintarikollisuuden ehkäisy. Viitattu 20.11.2020. <https://rikoksentorjunta.fi/uusintarikollisuuden-ehkaisy>

Rikoksentorjuntaneuvosto. Seksuaalirikokset. Viitattu 25.11.2019. <https://rikoksentorjunta.fi/seksuaalirikokset>

Rikoslaki 1889/39. <https://www.finlex.fi>

Rikosseuraamuslaitos. 2020. Uusintarikollisuuteen vaikuttavat toimintaohjelmat. Viitattu 16.11.2020. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/taytantonpano/toiminnot/kuntouttavatoiminta-ohjelmatyo/uusintarikollisuuteenvaikuttavattoimintaohjelmat.html>

Rikosseuraamuslaitos. 2019. Vankien määrä väheni edelleen, mutta rikoksen uusijoiden määrä kasvoi hieman vuonna 2018. Tiedotteet ja uutiset 2019. Viitattu 12.10.2020. <https://www.rikosseuraamus.fi>

Rikosseuraamuslaitoksen tilastoja. 2018. Rikosseuraamuslaitoksen tilastollinen vuosikirja. Viitattu 7.12.2019. <https://www.rikosseuraamus.fi/material/attachments/rise/julkaisut-tilastollinen vuosikirja/>

Salminen, A. 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasa: Vaasan yliopiston julkaisuja.

https://www.univaasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf

Tamminen, Eeva. 2018. Päihteet, mielenterveys ja vankeus. Kriminaalihuollon tukisäätiö. Viitattu 14.11.2020. <https://www.krits.fi/2018/03/paihteet-mielenterveys-ja-vankeus/>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf?_ga=2.218482832.808516151.1605875403-1430667416.1605875403

Vilkas, A. 2019. Mielekkään elämän malli (GLM). Viitattu 7.12.2019. https://www.goodlives-model.com/GLM_finnish.pdf

Ward, T. & Fortune C. 2013. The Good Lives Model: Aligning Risk Reduction with Promoting Offenders' Personal Goals. *European Journal of Probation*. Vol 5, No. 2, pp 29-46. Viitattu 10.11.2019. https://www.researchgate.net/publication/250308127_The_Good_Lives_Model_Aligning_Risk_Reduction_with_Promoting_Offenders

Julkaisemattomat

Ylipekka, M. 2020. SeriE-hankkeen loppuseminaari. 19.11.2020. Kriminaalihuollon tukisäätiö. Helsinki.

Kuviot

Kuvio 1: Havainnekuva Circles-mallista mukailen Batesia ym. (2013). Tekijä Hilja Rappu ... 16

Taulukot

Taulukko 1: Hakukonetulokset..... 20

Liitteet

Liite 1: Aineisto 37

Liite 1: Aineisto

Artikkelin nimi	Tekijä(t)	Tutkimusmenetelmä	Tutkimuskohde	Maa	Julkaisuvuosi
<p>“This Time It’s Different”</p> <p>Preparing for Release Through a Prison-Model of CoSA: A Phenomenological and Repertory Grid Analysis</p>	Rosie Kitson-Boyce, Nicholas Blagden, Belinda Winder & Gayle Dillon	Haastattelu kahdessa eri vaiheessa.	Vangit, jotka ovat aloittamassa CoSA:ssa ja samat vangit juuri ennen vapautumista.	Englanti	2018
Theorizing Community Integration as Desistance Promotion	Kathryn J. Fox	Yksilö- sekä ryhmähaastattelu.	CoSA:n ydinjäsenet (n=20), vapaaehtoiset (n=57) ja koordinaattorit (n=9).	Yhdysvallat	2015
Supporting Desistance Through Ambiguous Practice: What Can Be Learned From the First Prison-Based Model of CoSA in England and Wales?	Rosie Kitson-Boyce, Nicholas Blagden, Belinda Winder & Gayle Dillon	Haastattelu.	CoSA:n ydinjäsenet sekä vapaaehtoiset, jotka ovat osallistuneet CoSA:an vankilassa.	Englanti	2019
The Dawn of Circles of Support and Accountability in New Zealand	Jim van Rensburg	Ei tutkimusartikkeli. Kuvailee CoSA:n pilotti-projektia Uudessa-Seelannissa.	CoSA pilotti, Uusi-Seelanti.	Uusi-Seelanti	2012

<p>“I Am a Different Man Now” – Sex Offenders in Circles of Support and Accountability: A Prospective Study</p>	<p>Mechtild Höing, Bas Vogelvang & Stefan Bogaerts</p>	<p>Haastattelu- sekä kyselytutkimus kolmessa eri vaiheessa.</p>	<p>Ydinjäsenet CoSA:n alkuvaiheessa, 6 kuukauden jälkeen ja 12 kuukauden jälkeen.</p>	<p>Alankomaat</p>	<p>2015</p>
<p>Evaluation of two community outreach forensic psychological services</p>	<p>Max Ward & Pamela Attwel</p>	<p>Haastattelu- sekä kyselytutkimus.</p>	<p>Kahden CoSA:n kaltaisen kuntoutusmallin (Sova Support Link & CCS) käyttäjäkoke- muksien kartoi- tus.</p>	<p>Englanti</p>	<p>2014</p>
<p>Experiences in Reconciling Risk Management and Restorative Justice: How Circles of Support and Accountability Work Restoratively in the Risk Society</p>	<p>Stacey Hannem</p>	<p>Ei tutkimusartik- keli. Hannemin 10 vuoden työ- kentelyyn CoSA:n parissa perustuva teo- reettinen kat- saus CoSA:n filo- sofiaan ja sosi- aalisiin juuriin.</p>	<p>CoSA Kanada.</p>	<p>Kanada</p>	<p>2011</p>
<p>Evaluating Restorative Justice Circles of Support and Accountability: Can Social Support Overcome Structural Barriers?</p>	<p>Miriam Northcutt Bohmert, Grant Duwe & Natalie Kroovand Hipple</p>	<p>Haastattelu.</p>	<p>CoSA:n ydinjä- senet ja vapaa- ehtoiset.</p>	<p>Yhdysvallat</p>	<p>2016</p>
<p>Circles South East: The First</p>	<p>Andrew Bates, Dominic Williams, Chris</p>	<p>Määrällinen tut- kimus CoSA:n vaikutuksesta</p>	<p>71 CoSA ydinjä- sentä.</p>	<p>Englanti</p>	<p>2013</p>

10 Years 2002-2012	Wilson & Robin J. Wilson	uusintarikolli- suuteen.			
Can Circles of Support and Accountability (CoSA) Work in the United States? Preliminary Results From a Randomized Experiment in Minnesota	Grant Duwe	Satunnaiskontrolli menetelmällä (RCT) tehty CoSA:n ydinjäsenten uusintarikolli- suutta mittaava tutkimus.	62 CoSA ydinjäsentä.	Yhdysvallat	2012
Circles of Support and Accountability for Sex Offenders: A Systematic Review of Outcomes	Martin Clarke, Susan Brown & Birgit Völlm	Systemaattinen kirjallisuuskatsaus CoSA:n toimivuudesta.	15 tutkimusta.	Englanti	2015
Creating Social Capital and Reducing Harm: Corrections Victoria Support and Awareness Groups	Melissa Braden, Svenja Göbbels, Gwenda M. Willis, Tony Ward, Maria Costeletos & Joseph Mollica	Ei tutkimusartikkeli. Kuvailee Australiassa käytössä olevaa CoSA:n vastiketta, SAAG:ia.	SAAG (Support and Awareness Groups)	Australia	2012
Can circles of support and accountability (CoSA) significantly reduce sexual recidivism? Results from a randomized	Grant Duwe	Satunnaiskontrollimenetelmällä (RCT) tehty CoSA:n ydinjäsenten uusintarikolli- suutta mittaava tutkimus.	50 CoSA ydinjäsentä.	Yhdysvallat	2018

controlled trial in Minnesota					
A prison-model of CoSA: the po- tential to offer “through the gate” support and accounta- bility	Rosie Kitson- Boyce, Nicho-las Blagden, Belinda Winder & Gayle Dillon	Haastattelu.	Vankilasta va- pautuvat, tule- vat ydinjäsenet.	Englanti	2017